

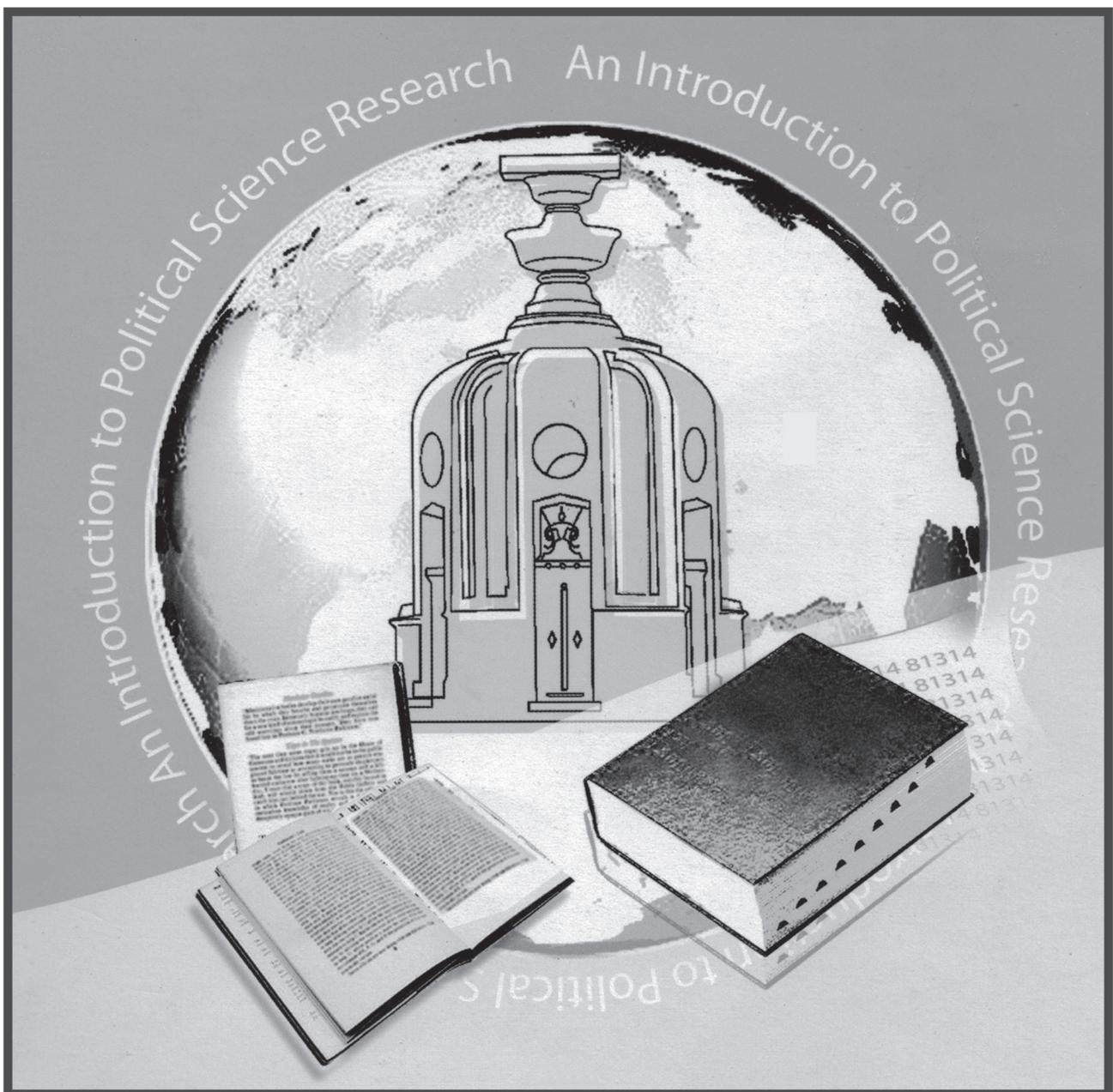
สาขาวิชารัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

การสอนเสริมครั้งที่ 2
หน่วยที่ 9 - 15

เอกสารโสตทัศนชุดวิชา

81314

หลักเบื้องต้นของ การวิจัยทางรัฐศาสตร์

An Introduction to Political Science Research

สงวนลิขสิทธิ์

เอกสารโสตทัศนศึกษา หลักเบื้องต้นของการวิจัยทางรัฐศาสตร์ การสอนเสริมครั้งที่ 2
จัดทำขึ้นเพื่อเป็นบริการแก่นักศึกษาในการสอนเสริม

จัดทำต้นฉบับ : คณะกรรมการกลุ่มผลิตชุดวิชา

บรรณาธิการ/ออกแบบ : หน่วยผลิตสื่อสอนเสริม ศูนย์โสตทัศนศึกษา
สำนักเทคโนโลยีการศึกษา

จัดพิมพ์ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พิมพ์ที่ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พิมพ์ครั้งที่ 8 ภาค 1/2563 ปรับปรุง

แผนการสอนเสริมครั้งที่ 2

การสอนเสริมชุดวิชา 81314 หลักเบื้องต้นของการวิจัยทางรัฐศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง)

การสอนเสริมครั้งที่ 2 8 หน่วย หน่วยที่ 9 – 15

ประเด็นการสอนเสริม

1. ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ : การเก็บรวบรวมข้อมูลทางรัฐศาสตร์	(หน่วยที่ 9)
2. ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ : การวิเคราะห์ข้อมูลทางรัฐศาสตร์	(หน่วยที่ 10)
3. การวิจัยแบบผสานวิธีทางรัฐศาสตร์	(หน่วยที่ 11)
4. การเขียนข้อเสนอการวิจัยทางรัฐศาสตร์	(หน่วยที่ 12)
5. การเขียนรายงานการวิจัยทางรัฐศาสตร์	(หน่วยที่ 13)
6. จริยธรรมและจรรยาบรรณของนักวิจัยในการวิจัยทางรัฐศาสตร์	(หน่วยที่ 14)
7. ทิศทางการวิจัยทางรัฐศาสตร์	(หน่วยที่ 15)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ ปรัชญาของศาสตร์ ตลอดจนวิธีการแสวงหาความรู้ทางรัฐศาสตร์ได้
2. เพื่อให้สามารถนำระเบียบวิธีการวิจัยทางรัฐศาสตร์ทั้งเชิงคุณภาพ และปริมาณมาใช้ในการวิจัยทางรัฐศาสตร์ของไทยได้
3. เพื่อให้สามารถระบุปัญหาอุปสรรคของการวิจัยรัฐศาสตร์ไทยได้

สื่อการสอนเสริม

1. เอกสารโสตทัศนประกอบการบรรยายสรุป
2. แบบประเมินความคิดเห็นของนักศึกษาที่เข้ารับการสอนเสริม

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการแสดงออกและการมีส่วนร่วมขณะที่รับการสอนเสริมของนักศึกษาที่เข้ารับการสอนเสริม
2. ดูผลการตอบคำถามและแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ ที่กำหนดไว้ตามเอกสารโสตทัศน
3. ประเมินผลความคิดเห็นส่วนรวมของนักศึกษาที่เข้ารับการสอนเสริม
4. ประเมินผลการสอนจากการตอบแบบประเมินผลตนเองทั้งก่อนและหลังการสอนเสริมตามที่กำหนดไว้

การรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ

ความสำคัญของข้อมูลเชิงปริมาณกับการวิจัยทางสังคมศาสตร์

- การศึกษารัฐศาสตร์ในเชิงปริมาณมีการขยายตัวและได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นในปัจจุบัน นักรัฐศาสตร์มักค้นหาวิธีการใหม่ ๆ ที่ซับซ้อนขึ้นทางสถิติเพื่อใช้ศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมและการเมือง
- มีแนวคิดใหม่ที่ว่านักรัฐศาสตร์ควรใส่ใจกับคณิตศาสตร์ ความเป็นวิทยาศาสตร์และกฎอันตายตัวของคณิตศาสตร์ เพราะข้อมูลเชิงปริมาณจะช่วยให้ตอบสนองความต้องการและเป็นการอุดช่องโหว่ในการศึกษาการเมืองในมุมมองของคณิตศาสตร์ที่นำมาใช้ในรัฐศาสตร์เช่น ทฤษฎีการตัดสินใจเลือกอย่างเป็นเหตุเป็นผลสามารถนำมาใช้เป็นคำอธิบายพฤติกรรมทางการเมืองได้
- เป้าหมายของการวิจัยเชิงปริมาณคือการศึกษาลักษณะเฉพาะของปรากฏการณ์เพื่อศึกษาภาพรวมของทฤษฎีที่เลือกใช้เป็นความจริงหรือไม่ และเพื่อทดสอบสมมติฐานเชิงสาเหตุ เป็นผลให้สมมติฐานเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการวิจัยเชิงปริมาณ
- ข้อมูลเชิงปริมาณมีความสำคัญในการวิจัยที่มีขนาดใหญ่ หรือมีข้อมูลจำนวนมาก

ข้อมูลเชิงปริมาณ

- ข้อมูล คือชุดของความรู้หรือความจริงไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบของตัวเลขหรือในรูปแบบของข้อความเชิงพรรณนาที่ใช้อธิบายคุณภาพหรือปริมาณของวัตถุหรือปรากฏการณ์บางอย่าง ในกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลมักจะถูกแทนด้วยตัวแปร ข้อมูลเป็นส่วนสำคัญในการทำวิจัยจึงจำเป็นต้องมีกระบวนการและขั้นตอนเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่มีความแปรปรวนน้อยที่สุด เพื่อความถูกต้องและเที่ยงตรงของผลการวิจัย
- ประเภทของข้อมูลเชิงปริมาณ
 1. ข้อมูลซึ่งผู้วิจัยทำการรวบรวมเอง ผู้วิจัยมักจะใช้วิธีดังกล่าวเมื่อประเด็นที่ต้องการศึกษานั้นเป็นประเด็นที่ไม่เคยมีใครเคยทำมาก่อนโดยวิธีเก็บข้อมูลโดยผู้วิจัยทำการรวบรวมเองได้แก่ การใช้แบบสอบถาม การสังเกตการณ์ และ การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ เป็นต้น
 2. ข้อมูลซึ่งมีการรวบรวมไว้แล้วแต่เดิม โดยปกติแล้วข้อมูลในส่วนสำคัญของประเทศมักจะมีการรวบรวมไว้แล้วในรูปแบบต่างๆไม่ว่าจะเป็นเอกสาร ข้อมูลจากสื่อสิ่งพิมพ์ที่ถูกเผยแพร่ หรือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยหน่วยงานต่างๆเช่น ข้อมูลจำนวนประชากร ถูกเก็บรวบรวมอย่างละเอียดโดยกระทรวงมหาดไทยความสำคัญที่ต้องพึงตรวจสอบและใช้ความระมัดระวังในการนำข้อมูลที่มีการรวบรวมโดยผู้อื่นมาใช้ในการวิจัยคือ ความน่าเชื่อถือของผู้รวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยควรพิจารณาเลือกแหล่งข้อมูลชนิดนี้อย่างถี่ถ้วนก่อนนำมาใช้
- Data เป็นข้อมูลดิบที่ไม่มีการรวบรวมข้อเท็จจริงที่รวมถึงบริบทข้อมูลดิบเป็นข้อมูลที่ไม่ซับซ้อนและดูเหมือนเป็นการสุ่มจนกว่าจะมีการจัดระเบียบ ข้อมูล (Data) เพียงอย่างเดียวมักไม่มีประโยชน์ในตัวเองมากนัก เพื่อให้ข้อมูลกลายเป็นข้อมูลที่มีคุณค่าจึงจำเป็นต้องใส่ข้อมูลนั้นๆลงในบริบทที่แวดล้อมอยู่เพื่อนำมาผูกโยงกันเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญในการวิจัย
- สารสนเทศ (Information) คือเมื่อข้อมูลถูกประมวลผลตีความ จัดโครงสร้าง หรือนำเสนอเพื่อให้มีความหมายหรือมีประโยชน์ ข้อมูลเหล่านั้นจะถูกเรียกว่า สารสนเทศ
- ข้อมูลเชิงปริมาณแสดงปริมาณหรือช่วงที่แน่นอน โดยปกติจะมีหน่วยการวัดที่เชื่อมโยงกับข้อมูล โดยเหตุผลที่จะกำหนดขอบเขตของข้อมูลเชิงปริมาณให้เป็นตัวเลขนั้นก็เพื่อที่จะใช้ข้อมูลในการการคำนวณทางคณิตศาสตร์นั่นเอง

โสตทัศน # 9.1 (ต่อ)

- การแบ่งข้อมูลตามแหล่งที่มาของข้อมูล
 - ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) หรือ ข้อมูลขั้นต้น โดยส่วนมากแล้วเป็นข้อมูลที่ยังไม่เคยมีใครสำรวจมาก่อน
 - ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) หรือ ข้อมูลขั้นรอง เป็นข้อมูลที่รวบรวมโดยบุคคลอื่น หรือบุคคลที่ไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัย
- การแบ่งข้อมูลตามลักษณะของข้อมูล
 - ข้อมูลเชิงคุณภาพ สามารถสังเกต บันทึก และบรรยายเป็นตัวอักษรได้ ข้อมูลนี้ไม่อยู่ในรูปแบบของตัวเลข
 - ข้อมูลเชิงปริมาณ คือ ข้อมูลที่ถูกกำหนดค่าของข้อมูลในรูปแบบของการนับหรือตัวข้อมูลนี้เป็นข้อมูลเชิงปริมาณที่สามารถใช้สำหรับการคำนวณทางคณิตศาสตร์และการวิเคราะห์ทางสถิติ
- การแบ่งข้อมูลตามสภาพข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มตัวอย่าง
 - ข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data) หมายถึงข้อมูลเฉพาะสำหรับตัวบุคคล เช่น อายุ เพศ เป็นต้น
 - ข้อมูลสิ่งแวดล้อม (Environment Data) หมายถึง ข้อมูลแวดล้อมของสิ่งที่ต้องการศึกษา เช่น ข้อมูลประชา กรในพื้นที่
 - ข้อมูลพฤติกรรม (Behavioral Data) หมายถึงลักษณะเฉพาะของบุคคลหรือประชากรที่ต้องการศึกษา แบ่งออกเป็น 3 แบบด้วยกันได้แก่ แบบทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) หมายถึง ข้อมูลด้านทักษะและความสามารถในการปฏิบัติงานด้านใดด้านหนึ่ง แบบจิตพิสัย (Affective Domain) หมายถึง ข้อมูลด้านจิตใจ ความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ และค่านิยมของผู้ที่เราต้องการศึกษา และแบบพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) หมายถึง ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางสติปัญญาและสมอง
- ความน่าเชื่อถือของข้อมูล ประเมินได้เบื้องต้นจาก ความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล ความน่าเชื่อถือของแหล่งเผยแพร่ข้อมูล ความน่าเชื่อถือของผู้ให้ข้อมูล ผู้เขียน หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับข้อมูล และ ระยะเวลาและความทันสมัยของข้อมูล

สถิติ

- ความหมาย : สถิติในเชิงตัวเลข หมายถึง ตัวเลขที่แทนข้อเท็จจริง เป็นข้อมูลจากการศึกษาจำนวนครั้งสิ่งที่เกิดขึ้นหรือมีอยู่หรือข้อเท็จจริงเชิงตัวเลขอื่น ๆ
- ประเภท :
 1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) หมายถึงการใช้ตัวแทนหรือกลุ่มตัวอย่างของข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อสรุปหรือการค้นหา
 2. สถิติเชิงอ้างอิงหรือสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) คำจำกัดความอย่างง่ายของสถิติเชิงอนุมานคือ การสุ่มตัวอย่างที่เป็นตัวแทนของประชากรแล้วสร้างข้อสรุปสำหรับกลุ่มที่มีขนาดใหญ่กว่า
- ระดับของการวัด มี 4 ระดับได้แก่
 1. มาตรฐานนามบัญญัติ (Nominal Scale) คือการจำแนกประเภทหรือกลุ่มของข้อมูลที่แทนค่าด้วยเลขคณิต แต่ค่าของเลขนั้นๆไม่สามารถนำมา บวก ลบ คูณ หาร หรือคิดค่าโดยใช้หลักทาง

ไต่ถาม # 9.1 (ต่อ)

- คณิตศาสตร์ได้ เช่น การแทนค่าเพศชายด้วยสัญลักษณ์ 1 และ แทนค่าเพศหญิงด้วยเลข 2
2. มาตรฐานอันดับ (Ordinal Scale) คือการให้ความสำคัญกับค่าของตัวเลขเป็นลำดับไล่เรียงกันไป เช่น นักเรียนผู้สอบได้ที่ 1 ของชั้นเรียน ย่อมมีค่าลำดับสูงกว่านักเรียนผู้สอบได้ที่ 1 และที่ 3
 3. มาตรฐานรยะห่าง (Interval Scale) คือการให้ค่าความห่างระยะห่างของความแตกต่างระหว่างกลุ่ม 2 กลุ่ม อย่างชัดเจน และมีค่าศูนย์สมมติ เช่น หน่วยวัดอุณหภูมิแบบองศาเซลเซียสกำหนดจุดเยือกแข็งอยู่ที่ 0°C
 4. มาตรฐานอัตราส่วน (Ratio Scale) เป็นมาตรวัดที่ค่อนข้างสมบูรณ์เนื่องจากเป็นมาตรวัดที่มีศูนย์แท้ ตัวอย่างเช่น นาย ก.หนัก 65 กิโลกรัม และนาย ข.หนัก 70 กิโลกรัม ข้อมูลในลักษณะมาตรฐานอัตราส่วนนี้จึงสามารถนำมาหาค่าทาง คณิตศาสตร์ได้ทุกประการ

พื้นที่และประชากรในการวิจัยเชิงปริมาณ

- **พื้นที่**ในการศึกษา หรือสนาม ซึ่งอาจเป็นชุมชน องค์กรหรือกลุ่มคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่ต้องการศึกษา ขอบเขตของพื้นที่หรือสถานที่ในการศึกษา ซึ่งจะสะท้อนถึงแหล่งเก็บข้อมูล หรือประเด็นสำคัญของปัญหาการวิจัยอาจลงลึกถึงลักษณะสำคัญของตัวแปรเบื้องต้นได้

- **ประชากร**ในคำศัพท์การวิจัยประชากรหมายถึงกลุ่มที่ครอบคลุม บุคคล สถาบัน วัตถุและอื่น ๆ มีลักษณะทั่วไปที่เป็นที่สนใจของนักวิจัย

- **กลุ่มตัวอย่าง** (Sample) เป็นกลุ่มเล็ก ๆ ที่ดึงมาจากหน่วยขนาดใหญ่ใช้เพื่อเป็นตัวแทนของประชากรขนาดใหญ่ภายใต้หัวข้อที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา

- การกำหนดกลุ่มตัวอย่างมีหลักการสำคัญ 2 ประการได้แก่ การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) และ วิธีการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง

1. การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) คือการกำหนดจำนวนที่ตายตัวของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย กลุ่มตัวอย่างจะมีขนาดเล็กหรือใหญ่ขึ้นอยู่กับหลายประการได้แก่ ขนาดของงานวิจัย งบประมาณและเวลาในการวิจัย ความแม่นยำและความน่าเชื่อถือของงานวิจัย
2. การเลือกจำนวนกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยแบบไม่ทดลองจะต้องมีจำนวนมากกว่ากลุ่มตัวอย่างของการวิจัยแบบทดลองหรือการวิจัยแบบกึ่งทดลอง

- การพิจารณาสุ่มตัวอย่างแบบง่าย คือการสุ่มเลือกประชากรโดยอาศัยหลักความน่าจะเป็น โดยพิจารณาจากจำนวนประชากรทั้งหมดแล้วสุ่มตัวอย่างจนกว่าจะครบจำนวนที่ต้องการอย่างไม่มีแบบแผน วิธีการนี้จำเป็นต้องให้นิยามของกลุ่มตัวอย่างให้ชัดเจนก่อนเลือก ในวิธีนี้ทำให้โอกาสของสมาชิกแต่ละหน่วยในการถูกเลือกมีค่าความน่าจะเป็นเท่ากัน เหมาะกับงานวิจัยที่ขนาดไม่ใหญ่มาก วิธีการอย่างง่ายมีตัวอย่างเช่น การจับฉลาก การสุ่มด้วยคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

- การพิจารณาเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบใช้สูตรคำนวณ สูตรทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1967) คิดค้นโดยทาโร ยามาเน่ นักเศรษฐศาสตร์และสถิติศาสตร์ชาวญี่ปุ่น เหมาะสำหรับหน่วยวิจัยขนาดใหญ่ที่มีจำนวนประชากรมาก และในกรณีที่ผู้วิจัยรู้จำนวนประชากรทั้งหมด เป็นสูตรที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายสมการคำนวณการกำหนดกลุ่มประชากรตัวอย่างของ ทาโร ยามาเน่

สูตรทศน์ # 9.1 (ต่อ)

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

สูตรดังกล่าวนี้ประกอบไปด้วย 3 ตัวแปรหลักได้แก่

N คือขนาดของจำนวนประชากรทั้งหมด

e คือจำนวนร้อยละความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ เช่น ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ คือ 5% จะมีค่า e เท่ากับ 0.05

n คือขนาดของกลุ่มตัวอย่าง หรือ ขนาดของกลุ่มประชากรตัวอย่างที่ต้องการศึกษา

- การพิจารณาเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบใช้ตารางสำเร็จรูป ตารางทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ตารางนี้เป็นตารางแบบสำเร็จรูปเพื่อคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างและค่าสัดส่วนของประชากรที่เหมาะสมกับขนาดงานวิจัย โดยยามาเน่คำนวณตัวอย่างภายใต้ความเชื่อมั่นเท่ากับ 95% และมีค่าความคลาดเคลื่อนอยู่ที่ 0.05

ความสำคัญของเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ

ความหมาย

- การเก็บข้อมูล (data collection) หมายถึงการเก็บข้อมูลใหม่ ซึ่งนับว่าเป็นการใช้ “ข้อมูลปฐมภูมิ” ในการวิจัย
- การรวบรวมข้อมูล (data compilation) หมายถึง การดึงเอาข้อมูลที่มีผู้อื่นเก็บไว้แล้วมาใช้ ซึ่งจัดเป็นการอาศัย “ข้อมูลทุติยภูมิ” มาวิจัย

ความสำคัญ

- สามารถตอบใจห้วัตถุประสงค์ของการวิจัยได้อย่างสมบูรณ์
- สามารถนำมาใช้วิเคราะห์และทดสอบสมมติฐานที่กำหนดไว้ได้อย่างเที่ยงตรงเชื่อถือได้
- สอดคล้องกับข้อเท็จจริงของสภาพการณ์ที่กำลังศึกษาวิจัย
- ต้องทำให้ตนเองมั่นใจได้ว่าตนได้สร้างเครื่องมือที่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลทางการเมืองที่หลายชุดมีภาวะนามธรรมสูงให้อยู่ในรูปของข้อมูลเชิงประจักษ์ได้โดยมีประสิทธิภาพสูงที่สุด

ประเภทของเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณ

1. แบบสอบถาม (questionnaire)

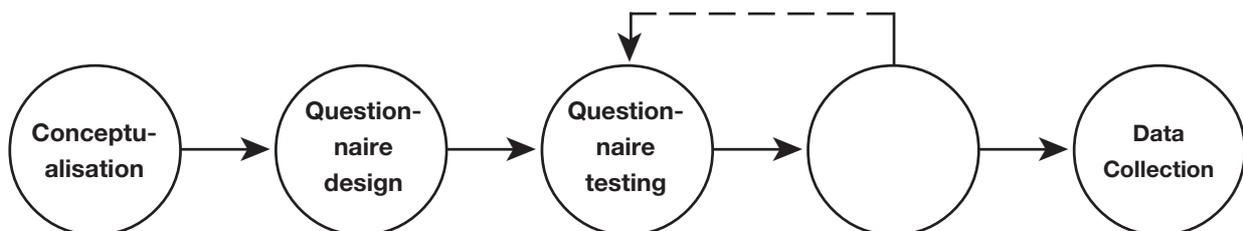
ประเภทของคำถาม

- แบ่งตามลักษณะของการถาม: คำถามปลายปิด กับคำถามปลายเปิด
- แบ่งตามเนื้อหาสาระของคำถาม: ด้านปัญญา, ด้านความรู้สึก, ด้านพฤติกรรม

การออกแบบแบบสอบถาม

- การสร้างกรอบแนวคิดที่ชัดเจน
- การปรับแก้แบบสอบถาม
- การออกแบบแบบสอบถาม
- การนำแบบสอบถามไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล
- การทดสอบแบบสอบถาม

the five stages of questionnaire design and testing

แผนภาพที่ 9.1 แสดงขั้นตอนในการออกแบบและทดสอบแบบสอบถาม

แหล่งที่มา: G. Brancato., et.al. Handbook of Recommended Practices for Questionnaire Development and Testing in the European Statistical System. (pdf). หน้า XI.

โสตทัศน # 9.2 (ต่อ)

หลักเบื้องต้น 5 ประการในการจัดทำแบบสอบถาม

- **กำหนดขอบเขตจากใหญ่สู่ย่อย:** วางขอบข่ายของประเด็นที่ต้องการถามโดยกำหนดจากหัวข้อใหญ่แล้วค่อยแตกย่อยออกมาเป็นด้านหรือเป็นหัวข้อที่เล็กลงเรื่อยๆ ภายในกรอบประเด็นเดียวกัน
- **กำหนดข้อความคำถาม:** กำหนดข้อความหัวข้อย่อในแต่ละด้านของคำถาม โดยจะต้องใช้ข้อความคำถามที่มีความจำเป็นจริงต่อการระบุระดับการให้ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามได้อย่างมีนัยสำคัญ
- **จัดเรียงลำดับ:** จัดลำดับก่อนหลังของข้อความอย่างเป็นขั้นเป็นตอนและชัดเจน โดยมีการคิดถึงเกณฑ์ว่าจะจัดเรียงลำดับข้อความด้วยเกณฑ์ใดจึงจะเหมาะสม
- **จัดวางโครงสร้าง:** วางโครงสร้างรูปแบบของแบบสอบถามให้เข้าใจง่าย มีคำอธิบายหรือคำชี้แจงชัดเจน เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามสะดวก เห็นความสำคัญที่จะตอบ รู้สึกปลอดภัยที่จะตอบ และไม่เกิดความเข้าใจคลาดเคลื่อนต่อประเด็นคำถาม
- **ประเมินก่อนใช้จริง:** ควรมีการประเมินแบบสอบถามก่อนนำไปใช้จริงเสียก่อน

2. มาตรวัด (Scales)

มาตรวัดแบบเธอร์สโตน

- ชุดของข้อความที่แต่ละข้อความมีค่าตัวเลขบ่งชี้ทัศนคติทั้งเชิงบวกและลบ
- โดยปกติจะนิยมจำแนกออกเป็น 11 ระดับ เริ่มต้นจากทัศนคติเชิงลบที่สุดไปจนถึงทัศนคติเชิงบวกที่สุด

มาตรวัดแบบกัตแมน

- บัญชีรายการของประโยคข้อความที่เป็นข้อมูลมิติเดียวกัน โดยข้อความจะเรียงระดับความเข้มข้นมากขึ้นเรื่อยๆ แต่มีได้บ่งชี้ทิศทางหรือบ่งชี้ค่าลักษณะที่แตกต่างกัน
- หากผู้ให้ข้อมูลเห็นด้วยกับข้อความใดในบัญชีรายการนั้นแล้วก็จะยอมเห็นด้วยกับข้อความที่มาก่อนหน้า

มาตรวัดแบบไลเคิร์ต

- ชุดของข้อความที่ถามระดับความเห็นด้วย ความพึงพอใจ การให้ความสำคัญ ฯลฯ
- นิยมแบ่งออกเป็น 5 ระดับ เช่น 1 = ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 2 = ไม่เห็นด้วย 3 = ไม่แน่ใจ 4 = เห็นด้วย 5 = เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตัวอย่างมาตรวัดกรณีการสำรวจความคิดเห็นประชาชนต่อกระบวนการสันติภาพจังหวัดชายแดนภาคใต้

ตัวอย่างสมมติ 1 มาตรวัดแบบเธอร์สโตนในการสำรวจความรู้สึกของกลุ่มตัวอย่างต่อการพูดคุยเพื่อสันติสุขระหว่างรัฐไทยกับกลุ่มผู้เห็นต่างจากรัฐ

ข้อความ: การพูดคุยเพื่อสันติสุขเป็นทางออกของปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

ไต่ถาม # 9.2 (ต่อ)

ตัวอย่างสมมติ 2

การวิจัยสภาวะทางจิตวิทยาของชุดทหารพรานที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ระดับคะแนน	ข้อความบ่งชี้
1	ปฏิบัติราชการในระหว่าง พ.ศ.2547 - 2562
2	ประจำอยู่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้
3	เคยพบเห็นการบาดเจ็บ หรือเสียชีวิตของกำลังรบ
4	เคยเข้าปะทะกับกลุ่มติดอาวุธที่เห็นต่างจากรัฐ
5	เคยได้รับบาดเจ็บจากการเข้าปะทะหรือถูกโจมตี
6	เคยสังหารกลุ่มติดอาวุธที่เห็นต่างจากรัฐ
7	เคยสังหารพลเรือนที่เกี่ยวข้องหรือเชื่อว่าเกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้เห็นต่างจากรัฐ

ตัวอย่าง

ข้อคำถามใน Peace Survey จังหวัดชายแดนภาคใต้ว่า “ท่านมีความหวังมากน้อยเพียงใดว่าจะเกิดข้อตกลงสันติภาพในพื้นที่ในอีก 5 ปีข้างหน้า” ซึ่งเป็นตัวอย่างมาตรวัดแบบไลเคิร์ต

← ไม่มี ความหวังเลย → มีความหวังมาก				ไม่รู้/ขอไม่ตอบ	
ไม่มี ความหวังเลย	ไม่มี ความหวัง	มีความหวัง	มีความหวังมาก	ไม่รู้	ขอไม่ตอบ
6.5%	22.4%	46.4%	5.7%	15.3%	3.7%
28.9% (ไม่มี ความหวัง)			52.1% (มีความหวัง)	19% (ไม่รู้-ไม่ตอบ)	

โสตทัศน์ # 9.2 (ต่อ)

การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ

1. หลักการควบคุมความแปรปรวน

แมกซ์ (Max)	มิน (Min)	คอน (Con)
<ul style="list-style-type: none"> ● การทำให้ความแปรปรวนที่เป็นระบบมีค่าสูงสุด ● เน้นทำงานกับตัวแปรอิสระ ● สัมพันธ์อย่างมากกับการออกแบบการสุ่มตัวอย่าง 	<ul style="list-style-type: none"> ● การทำให้ความแปรปรวนที่เกิดจากความคลาดเคลื่อนมีค่าต่ำสุด ● ลดความคลาดเคลื่อนที่เป็นระบบ (systematic errors) โดยการทดสอบเครื่องมือ เก็บรวบรวมข้อมูลให้มีความเที่ยงตรง ● ลดความคลาดเคลื่อนแบบสุ่ม (random errors) โดยการเพิ่มระดับความน่าเชื่อถือ (reliability) ให้กับเครื่องมือ 	<ul style="list-style-type: none"> ● การควบคุมตัวแปรเกิน ● กำจัดตัวแปรภายนอก (extraneous variables) โดยอาจกำหนดให้เป็นตัวคงที่ (constant) ● ผนวกรวมตัวแปรแทรกซ้อน (intervening variables) เข้าไว้ในระบบโดยอาจเพิ่มเป็นตัวแปรต้น/อิสระเพิ่มเติม

2. หลักความเที่ยงตรง

ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity)

- คือ ความสัมพันธ์ที่สอดคล้องต่อกันของเนื้อหาที่ต้องการวัดกับเนื้อหาในเครื่องมือที่ใช้วัดหรือเก็บข้อมูล
- ทำได้โดยทบทวนวรรณกรรมอย่างเข้มข้น ประกอบกับการพิจารณาข้อความคำถามเป็นรายข้อ และตลอดทั้งฉบับว่าสามารถวัดเนื้อหาที่ต้องการวัดได้มากน้อยเพียงใด

ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity)

- คือ ความสัมพันธ์ที่สอดคล้องต่อกันของข้อความคำถามในเครื่องมือวัดกับกรอบแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยที่ทำ
- ทำได้โดยเข้าใจทฤษฎีที่จะใช้อย่างละเอียด ประกอบกับการพิจารณาข้อความคำถามเป็นรายข้อ และตลอดทั้งฉบับว่าสามารถวัดเนื้อหาที่ต้องการวัดได้มากน้อยเพียงใด รวมไปถึงอาศัยสถิติทางการวิจัย โดยใช้วิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ (factor analysis) หรือวิธีวิเคราะห์คุณลักษณะหลากหลายวิธีหลาย (multitrait multimethod)

ไต่ทัศน์ # 9.2 (ต่อ)

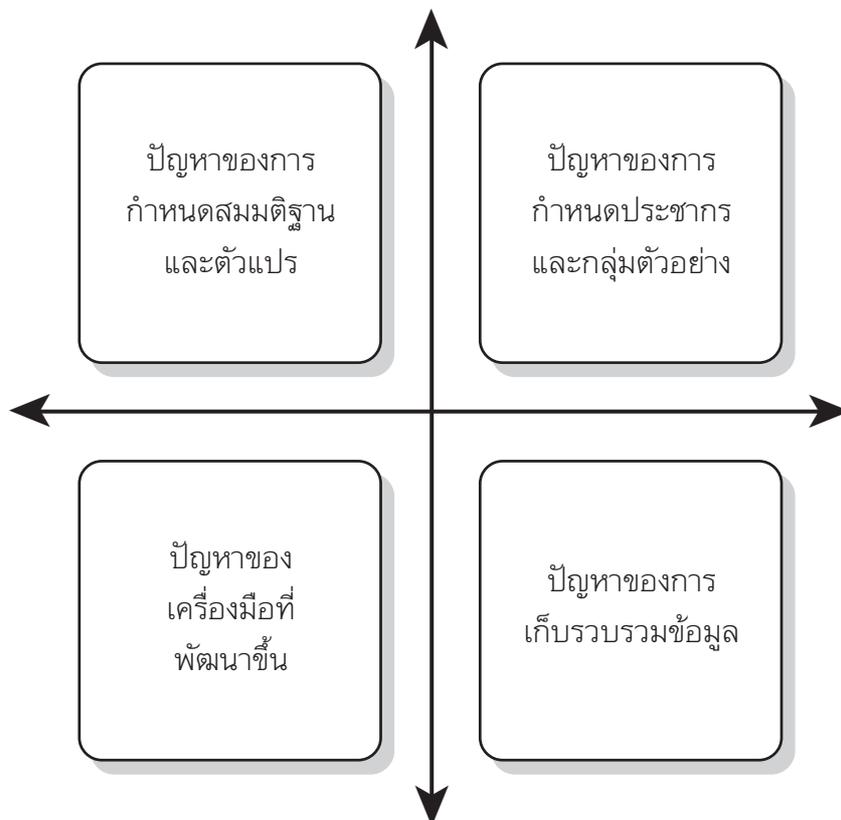
ความเที่ยงตรงเชิงสภาพ (concurrent validity)

- คือ ความสัมพันธ์ที่สอดคล้องต้องกันของชุดข้อความคำถามในเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลกับสภาพความเป็นจริงของสิ่งที่ต้องการวัดในปัจจุบัน
- ทำได้โดยการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยกับเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างไร โดยทดสอบหาค่าสถิติทางการวิจัยคือการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

ความเที่ยงตรงเชิงพยากรณ์ (predictive validity)

- คือ ความสัมพันธ์ที่สอดคล้องต้องกันของเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลกับคุณลักษณะของกลุ่มที่ทำการวิจัยว่าในอนาคตจะมีความโน้มเอียงไปตามที่คาดคะเนไว้จากเครื่องมือที่ใช้หรือไม่
- การพิจารณาเรื่องนี้ไม่ค่อยนิยมทดสอบหาค่ากันมากนัก เพราะต้องใช้เวลาเก็บรวบรวมข้อมูลนาน และต้องรอผลสรุปการทดสอบด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ปัญหาที่พบในการใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัยเชิงปริมาณ

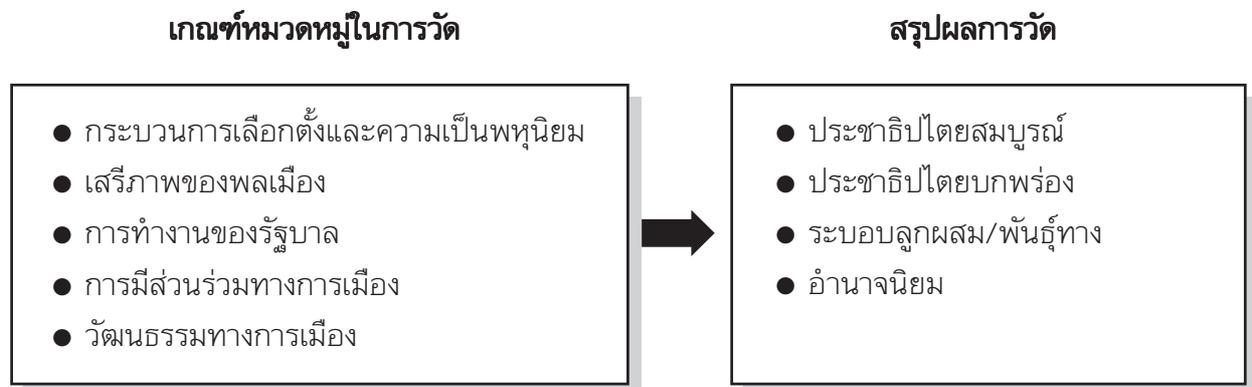

ไต่ถาม # 9.3

เนื้อหาในตอน 9.3 เป็นการยกกรณีดัชนีประชาธิปไตย (Democracy Index) มาเป็นตัวอย่างทำความเข้าใจการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณในทางรัฐศาสตร์ มีเนื้อหาสำคัญ 3 เรื่องด้วยกัน สรุปสาระได้ ดังนี้

ลักษณะข้อมูลในการศึกษาเรื่องดัชนีประชาธิปไตย

การจัดทำดัชนีประชาธิปไตยเป็นตัวอย่างของความพยายามสร้างมาตรวัดแนวคิดที่เป็นนามธรรมสูงนั่นคือประชาธิปไตย (democracy) ให้ออกมาในรูปข้อมูลเชิงประจักษ์ (empirical data) โดยเริ่มต้นด้วยการนิยามเชิงปฏิบัติการต่อแนวคิดประชาธิปไตยให้อยู่ในรูปของตัวแปรที่วัดด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ ซึ่งสามารถสรุปให้เห็นแบบแผนความสัมพันธ์ในการวัดค่าระดับ ได้ดังนี้

เครื่องมือและวิธีการในการเก็บข้อมูล

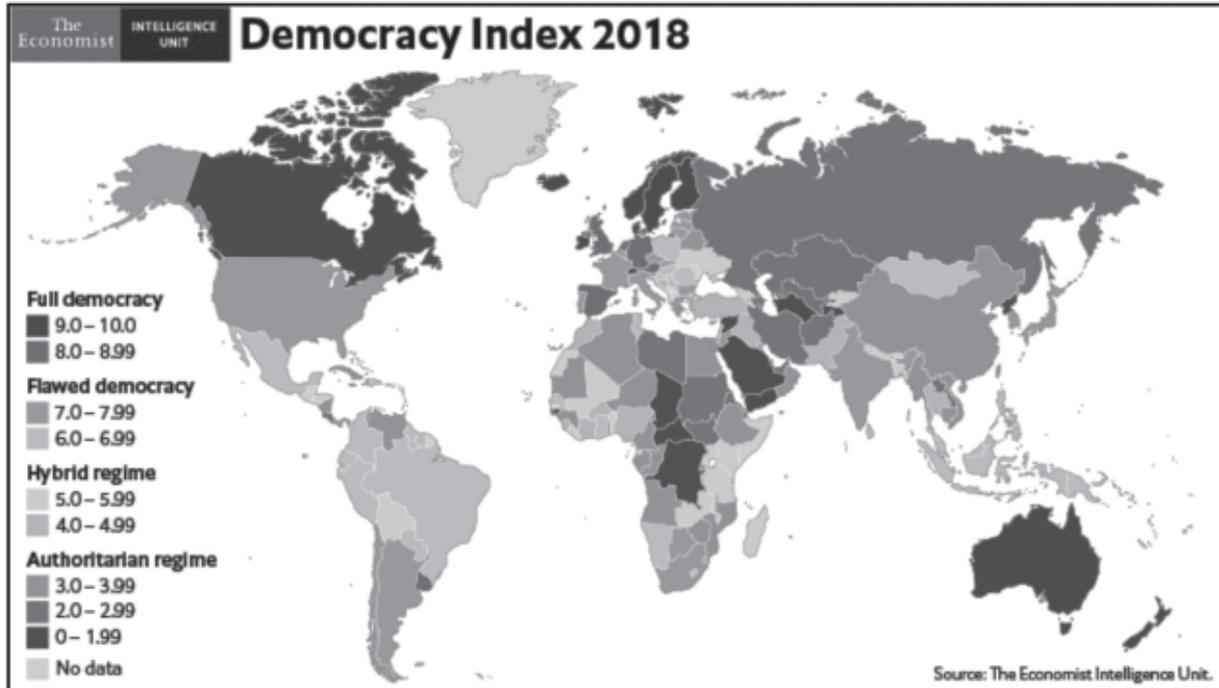
ระบบให้คะแนน (scoring system)

- มาตรวัดคะแนนแบบสองด้านตรงข้ามของคะแนน คือ ใช่ = 1 และ ไม่ = 0 คะแนน กับ (2) มาตรวัดคะแนนแบบสามอัตราคะแนน โดยเพิ่มคะแนน 0.5 เข้ามาตรงกลางระหว่าง ใช่ = 1 และ ไม่ = 0 เพื่อป้องกัน “พื้นที่สีเทา” (grey areas) ที่คลุมเครือของประเด็นในข้อคำถามนั้นๆ
- จัดได้ว่าเป็นการเก็บข้อมูลปฐมภูมิ (data collection)

การสำรวจความเห็นของสังคมสาธารณะ

- อาศัยฐานข้อมูลของ the World Values Survey และฐานข้อมูลแหล่งอื่นร่วม อาทิ Eurobarometer surveys, Gallup polls, Asian Barometer เป็นต้น
- จัดได้ว่าเป็นการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (data compilation)

ผลในการศึกษา

แหล่งที่มา เรียบเรียงจาก the Economist Intelligence Unit (EIU)

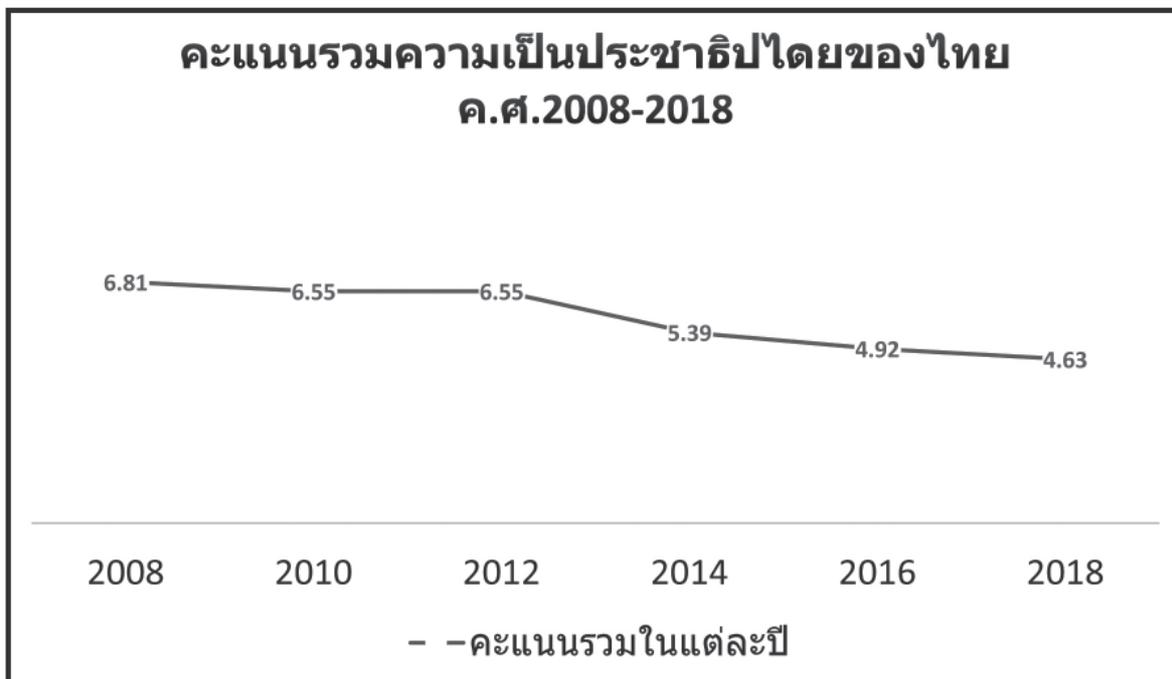
	จำนวนประเทศ	% ของประเทศ	% ของประชากรโลก
ประชาธิปไตยสมบูรณ์	20	12.0	4.5
ประชาธิปไตยบกพร่อง	55	32.9	43.2
ลูกผสม/พันธมิตรทาง	39	23.4	16.7
อำนาจนิยม	53	31.7	35.6

แหล่งที่มา เรียบเรียงจาก the Economist Intelligence Unit (EIU)

เนื้อหาในเรื่องนี้มุ่งชี้ชวนให้นักศึกษาเห็นว่าเราสามารถนำผลการวัดค่าดัชนีประชาธิปไตยมาใช้วิเคราะห์ทางรัฐศาสตร์ได้อย่างหลากหลาย โดยหากเราอ้างอิงจากฐานผลการศึกษาดัชนีประชาธิปไตยใน ค.ศ.2018 ซึ่งปรากฏผลสรุปดังภาพและตารางด้านบน โดยที่ไทยถูกจัดอยู่ในลำดับที่ 106 ของระดับประชาธิปไตยโลก และจัดอยู่ในกลุ่มระบอบลูกผสม/พันธมิตรทาง โดยเฉพาะการศึกษาเชิงเปรียบเทียบ เช่น

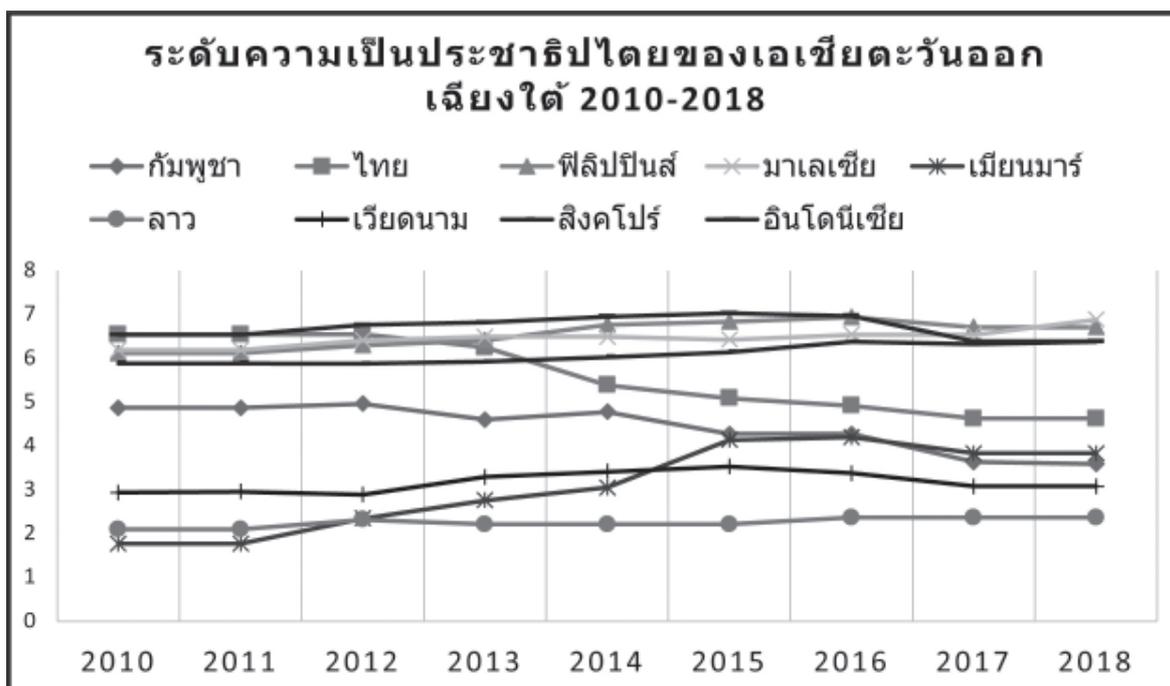
ไสตท์ศน์ # 9.3 (ต่อ)

- การเปรียบเทียบข้ามเวลา: พลวัตระดับความเป็นประชาธิปไตยไทยในระยะ 10 ปี (ค.ศ.2008–2018)

แหล่งที่มา ผู้เขียนพัฒนาจากชุดข้อมูลของ the Economist Intelligence Unit (EIU)

- การเปรียบเทียบข้ามพื้นที่: เปรียบเทียบระดับประชาธิปไตยของประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

แหล่งที่มา ผู้เขียนพัฒนาจากชุดข้อมูลของ the Economist Intelligence Unit (EIU)

ไต่ตทัศน์ # 9.3 (ต่อ)

ประเทศ	คะแนนรวม	อันดับโลก	ระบอบการปกครอง
กัมพูชา	3.59	125	อำนาจนิยม
ไทย	4.63	106	ลูกผสม/พันธุ์ทาง
ฟิลิปปินส์	6.71	53	ประชาธิปไตยบกพร่อง
มาเลเซีย	6.88	52	ประชาธิปไตยบกพร่อง
เมียนมาร์	3.83	118	อำนาจนิยม
ลาว	2.37	151	อำนาจนิยม
เวียดนาม	3.08	139	อำนาจนิยม
สิงคโปร์	6.38	66	ประชาธิปไตยบกพร่อง
อินโดนีเซีย	6.39	65	ประชาธิปไตยบกพร่อง

แหล่งที่มา ผู้เขียนพัฒนาจากชุดข้อมูลของ the Economist Intelligence Unit (EIU)

ประโยชน์ ข้อจำกัด และข้อควรระวังในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณ

● ประโยชน์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณ

1. การวิจัยเชิงปริมาณมีการออกแบบการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ มีการสร้างการทดลองอย่างระมัดระวัง และเป็นข้อมูลที่เปิดให้ทุกคนที่จะทำซ้ำทั้งการทดสอบและผลลัพธ์จะต้องเหมือนเดิม
2. ข้อมูลในการวิจัยเชิงปริมาณที่เก็บรวบรวมได้จะถูกนำไปผ่านกระบวนการการวิเคราะห์ที่ตรงไปตรงมา
3. ข้อได้เปรียบใหญ่ของวิธีการนี้คือ ผลลัพธ์ที่ถูกต้องเชื่อถือได้และสรุปได้โดยทั่วไปสำหรับกลุ่มประชากรขนาดใหญ่ การวิจัยเชิงปริมาณนั้นมีประโยชน์สำหรับการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับตัวเลข
4. เป็นการป้องกันความเอนเอียงจากการป้อนข้อมูลได้เป็นอย่างดี
5. นักวิจัยมักใช้ข้อมูลเชิงปริมาณในการทำการศึกษาในประเด็นทางการเมืองที่ละเอียดอ่อน ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้เข้าร่วมในการวิจัยไม่จำเป็นต้องระบุตัวตนเสมอไป
6. การวิจัยเชิงปริมาณไม่จำเป็นต้องให้ผู้วิจัยเข้าไปยังสถานที่เฉพาะเพื่อรวบรวมข้อมูลทำให้สามารถลดต้นทุนด้านงบประมาณ เวลาและทรัพยากรในการวิจัยด้านอื่นๆลงไปได้มาก
7. การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสถิติที่มีความซับซ้อนและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณถือว่ามีคุณค่าและน่าเชื่อถือในตัวเอง

● ข้อจำกัดในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณ

1. การมุ่งเน้นที่ตัวเลขเพียงอย่างเดียวทำให้ผู้วิจัยเสี่ยงต่อการขาดข้อมูลที่แอบซ่อนอยู่ภายใต้ภาพใหญ่ที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยโดยรวม
2. อาจมีความยากลำบากในการออกแบบและวางแผนรูปแบบการวิจัย ในการทำการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยจำเป็นต้องพัฒนาสมมติฐานอย่างรอบคอบ
3. การวิจัยเชิงปริมาณสามารถเกิดความผิดพลาดและทำให้เข้าใจผิดได้เท่าๆกับการวิจัยเชิงคุณภาพ ความคิดเห็นและอคติของนักวิจัยมีแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบต่อวิธีการเชิงปริมาณในการรวบรวมข้อมูล
4. การวัดปรากฏการณ์ทางสังคมและการเมืองที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมมนุษย์ในสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ นั้นมีความซับซ้อน เครื่องมือที่ใช้สำรวจอาจมีความเสี่ยงต่อข้อผิดพลาด
5. การวิจัยเชิงปริมาณมีข้อ จำกัด ที่สำคัญคือผู้วิจัยไม่สามารถกลับไปสอบถามผู้เข้าร่วมได้หลังจากที่พวกเขากรอกแบบสอบถามแล้วเสร็จ หากมีคำถามเพิ่มเติมจะมีโอกาสน้อยมากที่จะทำได้
6. การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยโดยใช้วิธีการเชิงปริมาณมีความเสี่ยงเสมอ โดยอาจไม่สามารถใช้กับประชากรทั่วไปได้

● ข้อควรระวังในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณ

1. ควรตั้งคำถามการวิจัยที่ชัดเจน เพื่อประหยัดเวลาและทรัพยากรโดยการสร้างความชัดเจนว่าต้องการคำตอบอะไรก่อนที่จะเริ่มทำการค้นคว้า
2. อยากรู้ที่จะเปลี่ยนรูปแบบในการเก็บข้อมูล การวิจัยเป็นกระบวนการที่สามารถเกิดการเปลี่ยน ทิศทางหรือเริ่มต้นใหม่ได้
3. สามารถรวมวิธีการเก็บข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเข้าด้วยกันอย่างเหมาะสม การประสบความสำเร็จในการดำเนินการวิจัยขึ้นอยู่กับความเข้าใจผู้คนและพฤติกรรมของประชากรในการวิจัย เมื่อรวมการเก็บข้อมูลการวิจัยทั้งสองประเภทเข้าด้วยกัน จะทำให้ผู้วิจัยได้ภาพที่ดีที่สุด

ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ : การวิเคราะห์ข้อมูลทางรัฐศาสตร์

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ หมายถึงกระบวนการแปลงข้อมูลดิบให้อยู่ในรูปของสถิติ เช่น ร้อยละและในรูปของกราฟ ซึ่งเป็นผลลัพธ์ของการวิเคราะห์ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณมี 3 หลักการ ดังนี้

หลักการที่ 1 การสร้างตัวแบบการวิเคราะห์ข้อมูลจากกรอบแนวคิดของการวิจัย

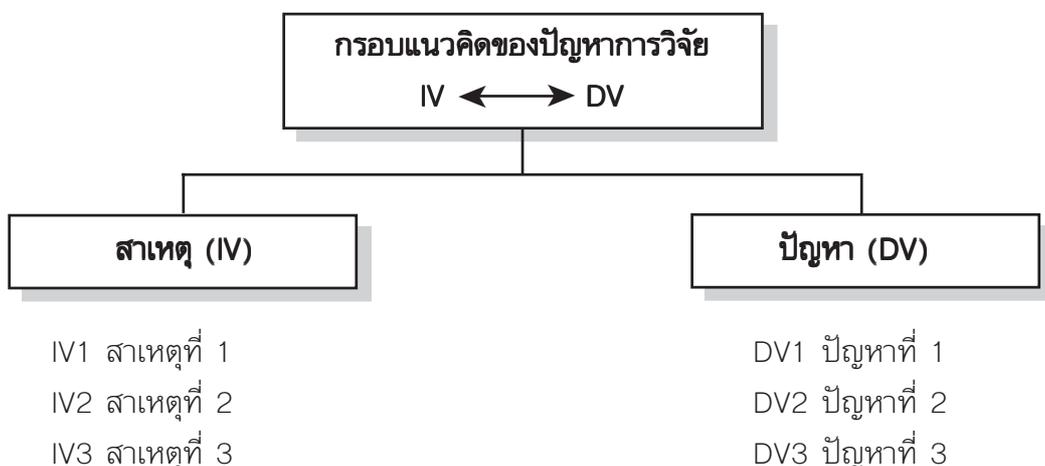
ตัวแบบการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นรูปแบบของปรากฏการณ์ในโลกแห่งความเป็นจริง เป็นการจำลองทางนามธรรมเกี่ยวกับสาเหตุกับปัญหาของการวิจัย เพื่อให้เกิดรูปแบบทางรูปธรรม ที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติต่างๆ

อย่างไรก็ดี นักศึกษาคควรทำความเข้าใจกับคำว่า “ตัวแบบ” (Model) ให้ถ่องแท้ก่อน เมื่อตัวแบบการวิจัยเป็นตัวแบบนามธรรม (Abstract Model) หรือเป็นตัวแบบทางคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) ซึ่งประกอบด้วยสัญลักษณ์ต่างๆ ที่มีปรากฏอยู่ในรูปสมการ อสมการหรือฟังก์ชันเชิงคณิตศาสตร์ ตัวแบบการวิจัยจึงเป็นรูปสมมติเพื่อใช้ประโยชน์หลายประการโดยเฉพาะประโยชน์ของการสื่อสารระหว่างผู้วิจัยกับผู้อ่าน ในทางทฤษฎีตัวแบบผู้วิจัยต้องสร้างตัวแบบการวิจัยให้ใกล้เคียงกับปรากฏการณ์ที่เป็นจริงที่สุด แต่ไม่ว่าผู้วิจัยจะสร้างตัวแบบการวิจัยอย่างไร ตัวแบบการวิจัยก็มีคุณลักษณะที่แท้จริงดังนี้

1. ตัวแบบการวิจัยไม่จำเป็นต้องมีความสมบูรณ์
2. ตัวแบบการวิจัยจัดทำแบบสัมพันธ์กับสิ่งอื่นได้
3. ตัวแบบการวิจัยสามารถจัดลำดับการเกิดก่อนหลังได้หรือจัดความสำคัญแห่งความสัมพันธ์ได้
4. ตัวแบบการวิจัยยังบ่งบอกปริมาณความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรได้

เมื่อนักศึกษาได้ตัดสินใจเลือกปัญหาการวิจัยหนึ่งมาทำการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลจึงเกิดขึ้นจากการต้องพยายามสร้างตัวแบบของกรอบแนวคิดการวิจัยจากปัญหาการวิจัยนั้นๆ เพื่อจะได้วิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบในขั้นต่อไป ลักษณะของปัญหาการวิจัยกับตัวแบบของกรอบแนวคิดการวิจัยมีดังนี้

ตัวแบบที่ 1 ตัวแบบของกรอบแนวคิดการวิจัยกับปัญหาการวิจัย

IV = Independent Variables (ชุดตัวแปรต้น)

DV = Dependent Variables (ชุดตัวแปรตาม)

โลตทัศน์ # 10 (ต่อ)

หลักการที่ 2 การกำหนดสถิติการวิจัย จากเกณฑ์การวัดตัวแปรและวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์ข้อมูล

นักศึกษาต้องรู้แต่เบื้องต้นว่าเครื่องมือการวิจัยที่สร้างขึ้นมีเกณฑ์วัดอะไรจึงจะสามารถเลือกใช้สถิติได้ตามเกณฑ์วัดนั้น เมื่อเครื่องมือการวิจัยถูกสร้างมาจากตัวแปร องค์ประกอบ และตัวชี้วัด เกณฑ์วัดของตัวแปร องค์ประกอบ และตัวชี้วัดจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ นักศึกษาควรจะต้องรู้จักและเข้าใจชนิดของข้อมูลเชิงปริมาณ เนื่องจากสถิติบางอย่างไม่สามารถใช้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณทุกชนิด ชนิดของข้อมูลเชิงปริมาณจำแนกตามเกณฑ์วัดได้ 4 ชนิด ดังมีรายละเอียดดังนี้

- 1. ข้อมูลนามบัญญัติ (Nominal Data)** เป็นการวัดเพื่อจำแนกข้อมูลออกเป็นกลุ่มหรือประเภท
- 2. ข้อมูลเรียงลำดับ (Ordinal data)** เป็นการวัดเพื่อกำหนดลำดับให้แก่ข้อมูลต่างๆ
- 3. ข้อมูลแบ่งช่วง (Interval data)** คือ เป็นการวัดเพื่อแบ่งค่าของตัวแปร (ข้อมูล) ที่ต้องการศึกษาออกเป็นช่วงๆ โดยแต่ละช่วงมีขนาดเท่ากัน แต่ศูนย์ของข้อมูลประเภทนี้เป็นศูนย์สมมุติ
- 4. ข้อมูลอัตราส่วน (Ratio data)** เป็นการวัดเพื่อแบ่งค่าของตัวแปรออกเป็นช่วงๆ เท่าๆ กัน แต่ศูนย์ของข้อมูลประเภทนี้เป็นศูนย์จริง

ตารางที่ 1 ชนิดของข้อมูล/ ลักษณะสำคัญ/ ตัวแปรและเกณฑ์วัด

ชนิดของข้อมูล	ลักษณะสำคัญ	ตัวแปร	เกณฑ์วัด
นามบัญญัติ (Nominal)	<ul style="list-style-type: none"> ข้อมูลมีการจำแนกเป็นกลุ่ม พวก หรือจัดเป็นประเภทต่างๆ ตัวเลขหรือค่าต่าง ๆ ที่กำหนดให้ ซึ่งไม่มีความหมายในเชิงปริมาณ 	<ul style="list-style-type: none"> เพศ ศาสนา อาชีพ จังหวัด 	<ul style="list-style-type: none"> ชาย/หญิง พุทธ/อิสลาม/คริสต์ เกษตรกร/ราชการ ระนอง/ระยอง/ยะลา
เรียงลำดับ (Ordinal)	<ul style="list-style-type: none"> ข้อมูลมีลักษณะจำแนกเป็นกลุ่มพวกหรือประเภทและเรียงลำดับกัน ตัวเลขที่บอกแสดงว่าอันดับต่างกันแต่ไม่ได้สรุปว่าต่างกันปริมาณเท่าใด 	<ul style="list-style-type: none"> ขนาด รายได้ ความชอบ การประกวด 	<ul style="list-style-type: none"> ใหญ่/กลาง/เล็ก สูง/ปานกลาง/ต่ำ ลำดับที่ 1/2/3 ... อันดับที่ 1/2/3 ...
แบ่งช่วง (Interval)	<ul style="list-style-type: none"> ข้อมูลมีลักษณะจำแนกเป็นกลุ่มพวกหรือประเภท ช่วงห่างระหว่างคะแนน มีค่าเท่ากัน ไม่มีศูนย์แท้หรือศูนย์สมมุติ สามารถกำหนดตัวเลขแทนสิ่งของวัตถุหรือพฤติกรรมต่าง ๆ ได้ 	<ul style="list-style-type: none"> เจตคติหรือความคิดเห็น 	<ul style="list-style-type: none"> เห็นด้วยมากที่สุด 5 เห็นด้วยมาก 4 เห็นด้วยปานกลาง 3 เห็นด้วยน้อย 2 เห็นด้วยน้อยที่สุด 1
อัตราส่วน (Ratio)	<ul style="list-style-type: none"> ข้อมูลมีลักษณะจำแนกเป็นกลุ่ม ช่วงห่างระหว่างคะแนน มีค่าเท่ากัน มีศูนย์แท้ (ไม่มีอะไรเลย) สามารถเปรียบเทียบในเชิงอัตราส่วนได้ เป็นมาตรการวัดระดับสูงที่สุด ตัวเลขที่ระบุแสดงถึงความมากน้อย 	<ul style="list-style-type: none"> ความสูง รายได้ อายุ น้ำหนัก 	<ul style="list-style-type: none"> 175 ซม. 100,000 บาท 35 ปี 75 กิโลกรัม

ที่มา: ปรับปรุงจาก วัฒนา สุนทรธัย. (ม.ป.ป.). **นักวิจัยมือใหม่กับระเบียบวิธีการทางสถิติ**. เข้าถึงเมื่อ 18 มกราคม 2557, จาก <http://research.bu.ac.-th/extra/newresearcher.pdf>

โลตทัศน์ # 10 (ต่อ)

การใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณตามเกณฑ์วัดนั้น ถ้าเกณฑ์วัดเป็น Nominal หรือ Ordinal ให้ใช้เกณฑ์ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (χ^2) ในการวิเคราะห์หรืออธิบาย แต่ถ้าเป็นเกณฑ์วัด Interval ให้ใช้เกณฑ์วัดค่าส่วนกลาง (χ^2) แล้ว ตามด้วยค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการทดสอบสมมติฐาน เป็นการวิเคราะห์ ตัวแปรคู่สัมพันธ์ ซึ่งต้องเป็นไปตามเกณฑ์วัดของคู่สัมพันธ์ ซึ่งแสดงอยู่ในตารางที่ 2 การใช้สถิติตามเกณฑ์วัดของคู่สัมพันธ์ตัวแปร

ตารางที่ 2 สถิติที่ใช้กับตัวแปร 2 ตัวขึ้นไป

เกณฑ์วัด	รูปแบบของตัวแปร หรือตาราง	เทคนิค ทางสถิติ	สถิติเชิงอนุมาน	สถิติเชิงบรรยาย
1. Nominal by Nominal	2 คูณ 2	ตารางไขว้ (crosstab)	ไคสแควร์ Chi-square (χ^2)	ฟี (Phi) ยูลส์ คิว (Yules Q) แลมดา (Lambda) ทอ (tau)
	มากกว่า 2 คูณ 2	ตารางไขว้ (crosstab)	ไคสแควร์ (χ^2)	เครเมอร์ วี (Cramer's V)
2. Nominal by Ordinal	ตัวแปรต้นเป็น nominal และมีเพียง 2 รายการ	ตารางไขว้ (crosstab)	Mann-Whitney U-Test	- Lambda
	ตัวแปรต้นเป็น nominal และมี 3 รายการขึ้นไป	ตารางไขว้ (crosstab)	- K Sample median test - Kruskal Wallis test	- Cramer's V - Kruskal's tau coefficient
3. Ordinal by ordinal	ตัวแปรต้น/ตามมีน้อย รายการ	ตารางไขว้ (crosstab)	แกมมา (Gamma) ทอ บี (Tau's b) ทอ ซี (Tau's c)	Gamma coefficient Tau's b coefficient Tau's c coefficient
	ตัวแปรต้น/ตามมีหลาย รายการ	ทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์แบบลำดับ	สเปียร์แมนโรว (Spearman's rho: RS)	rho coefficient
4. Nominal by Interval หรือ Ordinal by Interval	ตัวแปรต้นเป็น nominal หรือ ordinal และมีเพียง 2 รายการ	เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของ ประชากร 2 กลุ่ม	t - Test	Ieta
	ตัวแปรต้นเป็น nominal หรือ ordinal และมี 3 รายการขึ้นไป	เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของ ประชากร 3 กลุ่มขึ้นไป	One-way ANOVA F - test	
5. Interval by Interval หรือ Ratio by Interval	ไม่สนใจว่าตัวแปรใดเป็นตัวแปรต้นตัวแปรใดเป็นตัวแปรตาม	ทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ (r)	เพียร์สัน คอรัลเลชัน (Pearson's Correlation)	r coefficient
	รู้ว่าตัวแปรใดเป็นตัวแปรต้นตัวแปรใดเป็นตัวแปรตาม	ทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ ถดถอย (b)	รีเกรสชัน (Regression)	b, beta, r^2
	ตัวแปรต้นจะมีตั้งแต่ 1 ตัวขึ้นไป และตัวแปรตามมีมากกว่า 2 ตัว	เป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่าง มีมากกว่า 2 ตัว และชุดของตัวแปรตาม	ค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์คาโนนิคอล (Canonical correlation-r)	(Canonical correlation - r)

ที่มา: ดัดแปลงจาก Cohen, L. and Holliday, M. (1982). *Statistics for Social Scientist*. London: Harper and Row.

โสตทัศน์ # 10 (ต่อ)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณตามเกณฑ์วัดแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณตามวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบอีกด้วย เพื่อให้ให้นักศึกษาเข้าใจได้โดยง่ายและรวดเร็ว จะขอสรุปสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณตามวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

Objective of Analysis (วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์)	Statistic Analysis (สถิติที่ใช้วิเคราะห์)
1. เพื่อบรรยายลักษณะของตัวแปรในกลุ่มตัวอย่าง	<ol style="list-style-type: none"> 1. การแจกแจงความถี่ ด้วยตาราง 2. การจัดลำดับเปรียบเทียบ ด้วย Proportion, Ratio, Percent, Standard Score, Decile, Percentile, Quartile 3. การวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง ใช้ Mean, Median, Mode 4. การวัดความกระจาย Standard Deviation, Quartile Deviation, Range, Variance, Coefficient of Variation
2. เพื่อเปรียบเทียบหาความแตกต่าง	<ol style="list-style-type: none"> 1. การเปรียบเทียบความถี่ ด้วย χ^2-test, z-test 2. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ด้วย z-test, t-Test 3. การเปรียบเทียบความแปรปรวน ด้วย F-test
3. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเดียว	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pearson product-moment correlation (r_{xy}) 2. Spearman rank-order correlation (r_s) 3. Phi correlation (r_ϕ)
4. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหลายตัว	<ol style="list-style-type: none"> 1. Multiple correlation (R) 2. Canonical Correlation
5. เพื่ออธิบายความเป็นเหตุ-ผลระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม	<ol style="list-style-type: none"> 1. t-Test 2. One-Way ANOVA
6. เพื่ออธิบายปฏิกริยาร่วมระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม	<ol style="list-style-type: none"> 1. Two-Way ANOVA
7. เพื่อการทำนายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม	<ol style="list-style-type: none"> 1. Trend Analysis 2. Regression Analysis 3. Multiple Regression Analysis

สไลด์ทัศน์ # 10 (ต่อ)

หลักการที่ 3 ความเข้าใจความหมายของสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ จะได้อธิบายความหมายของสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในรายละเอียดต่อไป การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์ที่ตัวแปรที่ได้กำหนดขึ้นในกรอบแนวคิดของการศึกษาวิจัย ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลทุกชนิด มีวัตถุประสงค์แตกต่างกัน ถ้าต้องการบรรยายลักษณะของตัวแปรในกลุ่มตัวอย่างหรือประชากร สามารถวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ด้วยตาราง การจัดลำดับเปรียบเทียบด้วยสัดส่วน อัตราส่วน ร้อยละ คะแนนมาตรฐาน เดทไทล์ เปอร์เซ็นไทล์และควอไทล์ การวัดแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางด้วย **Mean, Median และ Mode** และวัดความกระจายด้วย **Standard Deviation, Quartile Deviation, Range, Variance** และ **Coefficient of Variation** ถ้าต้องการเปรียบเทียบหาความแตกต่างระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม สามารถวิเคราะห์ได้ด้วยการเปรียบเทียบความถี่ด้วย χ^2 -test การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยด้วย **z - test, t- Test, One way ANOVAs** และการเปรียบเทียบ ความแปรปรวนด้วย **F-test** ถ้าต้องการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ให้วิเคราะห์ด้วย **Pearson product-moment correlation, Spearman rank-order correlation** หรือ **Phi correlation** ถ้าต้องการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหลายตัว ให้วิเคราะห์ด้วย **Multiple correlation (R)** ถ้าต้องการอธิบายความเป็นเหตุ-ผลระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม ให้ใช้ **t-Test, One-way ANOVA** ถ้าต้องการอธิบายปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น กับตัวแปรตามให้ใช้ **Two-way ANOVA** ถ้าต้องการทำนายตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม ให้ใช้ **Trend Analysis, Regression Analysis, Multiple Regression Analysis**

การวิจัยแบบผสมวิธีทางรัฐศาสตร์

ความเป็นมาของการวิจัยแบบผสมวิธีมีอยู่ 4 ยุค ยุคที่เป็นยุคสุดท้ายเป็นยุคที่ได้มีการสนับสนุนการวิจัยแบบนี้กันอย่างกว้างขวาง สำหรับความหมายของการวิจัยแบบนี้ หมายถึง การวิจัยที่ได้มีการผสมวิธีระหว่างแนวทางการวิจัยหนึ่งที่มีสถานภาพเป็น “แนวทางยุควิจัย” อีกแนวทางการวิจัยหนึ่งที่มีสถานภาพเป็นเทคนิคในการศึกษา แล้วนำสถานภาพการวิจัยทั้ง 2 มาอยู่ในงานวิจัยขึ้นเดียวกัน แนวปฏิบัติในการออกแบบวิจัยแบบผสมวิธีเริ่มตั้งแต่การเขียนถ้อยแถลง และความสำคัญของปัญหาไปจนกระทั่งถึงการลุ่มตัวอย่าง (การเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล) เป็นต้น แนวทางการออกแบบวิจัยแบบผสมวิธีที่นิยมนำมาประยุกต์ใช้ ได้แก่ แนวทางการอธิบาย แนวทางการสำรวจตามลำดับเวลา และแนวทางแบบคู่ขนานที่มาบรรจบกัน

1. ความเป็นมาของการวิจัยแบบผสมวิธีแบ่งออกได้ 4 ยุค ได้แก่ ยุคแรกยุคการก่อเป็นรูปจากการออกแบบวิธีใดวิธีหนึ่ง ยุคที่สองยุคการโต้เถียงเกี่ยวกับกระบวนการ: การเกิดขึ้นของการวิจัยแบบผสมวิธี ยุคที่สามยุคของการพัฒนาวิธีการปฏิบัติการ ยุคสุดท้ายยุคที่ได้รับการสนับสนุนการวิจัยแบบผสมวิธีอย่างกว้างขวาง

2. การวิจัยแบบผสมวิธีเป็นการวิจัยที่สถานภาพของการวิจัยหนึ่งเป็นแนวทางการวิจัยที่ประกอบด้วยข้อสันนิษฐานเชิงโลกทัศน์ การออกแบบวิจัยและเทคนิคในการศึกษา ส่วนอีกสถานภาพหนึ่งของการวิจัยมีสถานภาพเป็นเทคนิคในการศึกษาที่ประกอบด้วย การเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูลรวมทั้งการพัฒนา

3. การวิจัยแบบผสมวิธีโดยทั่วไปมีประเด็นปัญหาที่ทำนาย และสิ่งที่ควรตระหนักอยู่หลายประการ

4. เหตุผลของการวิจัยแบบผสมวิธีมีหลายเหตุผล อาทิ สามารถทำให้ผู้เริ่มต้นสนใจการวิจัยแบบผสมวิธีมีหลากหลายวิธี เหตุผลของการวิจัยแบบผสมวิธีมีเหตุผลต่าง ๆ อาทิ เรื่องของตรรกะของหลักสามแล้ว เป็นต้น

ตารางที่ 1 แสดงความเป็นมาหรือพัฒนาการของยุคต่าง ๆ ของการออกแบบวิจัยแบบผสมวิธี

ความเป็นมาหรือพัฒนาการของยุคต่าง ๆ ของการวิจัยแบบผสมวิธี	บรรดานักเขียนคนสำคัญ ๆ ที่มีการผลิตผลงาน	ผลงานที่บรรดานักเขียนคนสำคัญ ๆ ที่ได้อุทิศตัวเองเพื่อสร้างผลงานการวิจัยแบบผสมวิธี
<ul style="list-style-type: none"> ยุคที่หนึ่ง : ยุคที่เรียกว่าเป็นยุคก่อเป็นรูป (Formative) : จากการออกแบบวิจัยวิธีใดวิธีหนึ่งมาสู่การวิจัยแบบผสมวิธี (From Monomethods to Mixed Methods) เริ่มตั้งแต่ทศวรรษที่ 19 ถึงทศวรรษ 1950 	<ul style="list-style-type: none"> Campbell และ Fiske (1959) 	<ul style="list-style-type: none"> ได้แนะนำการใช้เทคนิควิธีการวิจัยเชิงปริมาณแบบพหุเทคนิควิธี
	<ul style="list-style-type: none"> Sieber (1973) 	<ul style="list-style-type: none"> ได้ผสมผสานระหว่างการวิจัยแบบสำรวจกับการสัมภาษณ์เข้าด้วยกัน
	<ul style="list-style-type: none"> Jick (1979) 	<ul style="list-style-type: none"> ได้อภิปรายเกี่ยวกับข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพแบบสามแล้ว
	<ul style="list-style-type: none"> Cook & Reinhardt (1979) 	<ul style="list-style-type: none"> ได้เสนอ 10 วิธีที่จะผสมผสานข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเข้าด้วยกัน

โลตทัศน์ # 11 (ต่อ)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ความเป็นมาหรือพัฒนาการของยุคต่าง ๆ ของการวิจัยแบบผสมวิธี	บรรดานักเขียนคนสำคัญ ๆ ที่มีการผลิตผลงาน	ผลงานที่บรรดานักเขียนคนสำคัญ ๆ ที่ได้อุทิศตัวเองเพื่อสร้างผลงานการวิจัยแบบผสมวิธี
<ul style="list-style-type: none"> ยุคที่สอง : ยุคการโต้เถียงเกี่ยวกับกระบวนการทัศน์ : การเกิดขึ้นของการวิจัยแบบผสมวิธี ตั้งแต่ทศวรรษ 1960 ถึงทศวรรษ 1980 	<ul style="list-style-type: none"> ● Pressman และ Wilson (1985) 	<ul style="list-style-type: none"> ● ได้มีการอภิปรายถึงจุดยืนต่อเทคนิควิธีการผสมวิธีแบบนักวิจัยแบบผสมวิธี วิธีที่ให้ความสำคัญกับหลักการ “Purists” แบบนักวิจัยแบบผสมวิธีที่ให้ความสำคัญกับรายสถานการณ์ (Stuation lists) และนักวิจัยแบบผสมวิธีที่มุ่งเน้นในเรื่องของการเป็นนักปฏิบัติ “Pragmatists”
	<ul style="list-style-type: none"> ● Bryman (1988) 	<ul style="list-style-type: none"> ● ได้ทบทวนได้มีการอภิปรายการโต้เถียงและการเชื่อมโยงที่มีการจัดการภายในวิธีการวิจัยทั้ง 2 วิธี
	<ul style="list-style-type: none"> ● Greene และ Caracelie (1997) 	<ul style="list-style-type: none"> ● ทั้ง 2 ที่ต่างได้เสนอแนะว่าเราควรเคลื่อนตัวผ่านอดีตที่มีการโต้เถียงเกี่ยวกับ “กระบวนการทัศน์”
<ul style="list-style-type: none"> ยุคที่สาม : ยุคของการพัฒนาวิธีการปฏิบัติ : ยุคนี้เป็นยุคของการเกิดขึ้นของการศึกษาตัวแบบ การวิจัยแบบผสมวิธี (The Emergence of Mixed Model Studies) รวมทั้งวิธีการปฏิบัติที่เริ่มเกิดขึ้นตั้งแต่ทศวรรษ 1990 เป็นต้นมา 	<ul style="list-style-type: none"> ● Greene, Cavacelli และ Graham (1989) 	<ul style="list-style-type: none"> ● ที่ทั้ง 3 ต่างได้ระบุระบบการจัดแนวทางของการวิจัยแบบผสมวิธี
	<ul style="list-style-type: none"> ● Brewer และ Hunter (1989) 	<ul style="list-style-type: none"> ● ที่ทั้ง 2 ต่างมุ่งเน้นไปที่แนวทางแบบพหุเทคนิควิธีในฐานะที่เคยใช้ในกระบวนการวิจัย
	<ul style="list-style-type: none"> ● Creswell (1994) 	<ul style="list-style-type: none"> ● ที่ได้ระบุแนวทางการออกแบบวิจัยแบบผสมวิธีว่ามีอยู่ 3 แนวทาง

โสตทัศน์ # 11 (ต่อ)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ความเป็นมาหรือพัฒนาการของยุคต่าง ๆ ของการวิจัยแบบผสมวิธี	บรรดานักเขียนคนสำคัญ ๆ ที่มีการผลิตผลงาน	ผลงานที่บรรดานักเขียนคนสำคัญ ๆ ที่ได้อุทิศตัวเองเพื่อสร้างผลงานการวิจัยแบบผสมวิธี
<ul style="list-style-type: none"> ยุคที่สาม : ยุคของการพัฒนาวิธีการปฏิบัติ : ยุคนี้เป็นยุคของการเกิดขึ้นของการศึกษาตัวแบบ การวิจัยแบบผสมวิธี (The Emergence of Mixed Model Studies) รวมทั้งวิธีการปฏิบัติที่เริ่มเกิดขึ้นตั้งแต่ทศวรรษ 1990 เป็นต้นมา 	<ul style="list-style-type: none"> Morse (1991) 	<ul style="list-style-type: none"> ที่ได้พัฒนาระบบการบันทึก/การใช้เครื่องหมาย
	<ul style="list-style-type: none"> Morgane (1998) 	<ul style="list-style-type: none"> ที่ได้พัฒนาแนวทางสำหรับการกำหนดการออกแบบการวิจัยที่จะใช้
	<ul style="list-style-type: none"> Newman และ Benz (1998) 	<ul style="list-style-type: none"> ที่ได้จัดหาภาพรวมเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติ
	<ul style="list-style-type: none"> Tashakkoi และ Teddlie (1998) 	<ul style="list-style-type: none"> ที่ทั้ง 2 ได้นำเสนอภาพรวมเกี่ยวกับหัวข้อของการวิจัยแบบผสมวิธี
<ul style="list-style-type: none"> ยุคที่สี่ : ยุคการสนับสนุนการวิจัยแบบผสมวิธี 	<ul style="list-style-type: none"> Bamberger (2000) 	<ul style="list-style-type: none"> ที่ได้จัดหาจุดเน้นเชิงนโยบายต่อการวิจัยแบบผสมวิธี
	<ul style="list-style-type: none"> Tashakkori : & Teddlie (2003a) 	<ul style="list-style-type: none"> ที่ทั้ง 2 ต่างได้จัดหาการปฏิบัติแบบรวบยอดที่มีลักษณะที่หลากหลายของการวิจัยแบบผสมวิธี
	<ul style="list-style-type: none"> Creswell (2003) 	<ul style="list-style-type: none"> ที่ได้ทำการเปรียบเทียบแนวทางวิธีการเชิงคุณภาพ วิธีการเชิงปริมาณ และแบบผสมวิธีในกระบวนการวิจัย
	<ul style="list-style-type: none"> Johnson และ Onwuequbzie 	<ul style="list-style-type: none"> ที่ได้ระบุการวิจัยแบบผสมวิธีร่วมสมัยในฐานะที่ทำให้เกิดความสมบูรณ์ตามสภาพธรรมชาติต่อการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณแบบดั้งเดิม

ที่มา: พัฒนามาจาก A. Tashakkori & C. Teddlie, *Mixed Methodology : Combining the Qualitative and Quantitative Approaches*, Thousand Oaks, CA : Sage, 1998.

ไฮไลท์ # 11 (ต่อ)

ตารางที่ 2 แสดงสิ่งใดบ้างที่นักวิจัยหรือนักศึกษาควรถามตัวเองก่อนลงมือดำเนินการวิจัยแบบผสมวิธี

1	<ul style="list-style-type: none"> ● คำถามและสมมติฐานการวิจัยคืออะไร คำถามและสมมติฐานดังกล่าวให้แนวทางต่อกระบวนการขั้นตอนการวิจัยตามแนวทางนี้ได้อย่างไร
2	<ul style="list-style-type: none"> ● การออกแบบวิจัยแบบผสมวิธีแนวทางใดที่ตนพวกตนอยากจะทำ การออกแบบ และอะไรคือเหตุผล
3	<ul style="list-style-type: none"> ● ใครคือประชากร/กลุ่มตัวอย่าง และจะเข้าถึงประชากร/กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวได้อย่างไร
4	<ul style="list-style-type: none"> ● แหล่งข้อมูลอยู่ที่ใด และมีวิธีการเก็บรวบรวมได้โดยวิธีใดตลอดรวมทั้งจะมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลได้โดยวิธีใด
5	<ul style="list-style-type: none"> ● จะมีวิธีในการบูรณาการองค์ประกอบของข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเข้าด้วยกันอย่างไร
6	<ul style="list-style-type: none"> ● กรอบแนวคิดทฤษฎีจะมีบทบาทช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลได้โดยวิธีใด
7	<ul style="list-style-type: none"> ● จะทำให้การวิจัยตามแนวทางนี้ได้รับความเชื่อถือและได้รับการเชื่อถือ (Credibility) ได้อย่างไร
8	<ul style="list-style-type: none"> ● และคำถามข้อสุดท้ายคือ การวิจัยตามแนวทางนี้ได้รับการดำเนินการให้มีความถูกต้องเที่ยงตรง หรือมีคุณค่าแห่งความไว้วางใจได้อย่างไร

ที่มา: พัฒนามาจาก Jessica T. Deour-Gunby and Paul A. Shutz; *Developing A. Mixed Methods Proposal: A Practical Guide for Beginning Researcher*, London: Sage 2017

การเขียนข้อเสนอการวิจัยทางรัฐศาสตร์

การเขียนรายงานการวิจัยเชิงปริมาณทางวิชาการกับทางปฏิบัติการมีความแตกต่างในขั้นตอนการดำเนินการวิจัย แต่หลักการเขียนรายงานเหมือนกัน ดังนี้

หลักการ	วิชาการ	ปฏิบัติการ
1. ข้อเสนอเบื้องต้น	ข้อเสนอทางการวิจัย	ข้อเสนอด้านเทคนิค
2. ข้อเสนอเค้าโครง	เค้าโครงการวิจัย	รายงานเบื้องต้น
3. รายงานการวิจัย	รายงานการวิจัย	รายงานความก้าวหน้า
4. รายงานสมบูรณ์	รายงานฉบับสมบูรณ์	รายงานฉบับสมบูรณ์

รายงานการวิจัยเชิงปริมาณทางวิชาการ นิยมทำกันในมหาวิทยาลัยต่างๆ และใช้คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์เป็นกรรมการตัดสิน ส่วนรายงานการวิจัยเชิงปริมาณทางปฏิบัติการ นิยมทำกันในองค์การภาครัฐและภาคเอกชน และใช้คณะกรรมการตรวจการจ้างเป็นกรรมการตัดสิน

ดังนั้นการเขียนรายงานการวิจัยเชิงปริมาณทางวิชาการ จึงมีเพียง 3 ขั้นตอน ได้แก่ ข้อเสนอทางการวิจัย เค้าโครงการวิจัย รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ โดยมีรายละเอียดพอสังเขปดังนี้

1. การเขียนข้อเสนอทางการวิจัยเชิงปริมาณ

ข้อเสนอทางการวิจัยเชิงปริมาณ (Technical Proposal) เป็นข้อเสนอเบื้องต้นที่อธิบายถึงที่มาของปัญหาการวิจัย ความสำคัญของปัญหานั้น วัตถุประสงค์และคำถามการวิจัย กรอบแนวคิด สมมุติฐาน ขอบเขต การนิยามศัพท์เฉพาะ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับและเอกสารอ้างอิง เพื่อการพิจารณาว่าจะรับหรือไม่รับโครงการวิจัยที่ได้เสนอมามีสาระสังเขปดังนี้

1.1 ความเป็นมาของปัญหาการวิจัย

งานวิจัยทุกเล่มจะต้องมีประเด็นปัญหาการวิจัยที่จะศึกษา นักศึกษาจะต้องอธิบายอย่างระมัดระวังว่า งานวิจัยของท่านมีปัญหาการวิจัยเป็นอย่างไร เกิดที่ไหนครอบคลุมพื้นที่เท่าไร เป็นปัญหามาตั้งแต่เมื่อไรปัญหานั้นเกี่ยวข้องกับใครบ้าง ทำไมจึงเกิดปัญหา และน่าจะมีสาเหตุมาจากอะไร ในสถานการณ์จริงๆ หรือในสิ่งที่สามารถสัมผัสด้วยอายตนะทั้ง 5 แล้วประมวลด้วยสติปัญญาจนสามารถอธิบายเป็นรูปธรรม หรือเชิงประจักษ์ (Objectivism) หรือไม่ก็ประมวลด้วยเจตสิกออกมาในรูปของปัญหาเชิงจิตวิสัย (Subjectivism) จากที่มาแห่งปัญหาการวิจัยจะสามารถสรุปได้ว่า ปัญหานี้ควรวิจัยต่อไปหรือไม่

1.2 ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

ในปัจจุบันนักวิจัยนิยมเขียนความสำคัญของปัญหาการวิจัยมาจาก 4 ปัจจัย ได้แก่ เหตุการณ์ เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง สถานการณ์ เป็นการอธิบายว่าเหตุการณ์นั้น กำลังเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด รูปการณ์ เป็นการแสดงถึงลักษณะเฉพาะของเหตุการณ์ และสภาวะการณ์ คือ เหตุการณ์นั้นกำลังทวีความรุนแรงอย่างไร

ไต่ถาม # 12 (ต่อ)

1.3 การตั้งคำถามการวิจัย

การตั้งคำถามการวิจัย สามารถตั้งได้จากปัญหาการวิจัย โดยตั้งคำถามการวิจัยแบบรวมๆ ที่มุ่งตรงต่อการตอบข้อปัญหาการวิจัย ซึ่งใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณ นิยมตั้งคำถามที่ต้องตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย การตั้งคำถามการวิจัยต้องผูกโยงกับวัตถุประสงค์ เพราะผู้วิจัยต้องตอบทั้งคำถามและวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งขึ้น ส่วนวัตถุประสงค์ของการวิจัยก็ต้องตั้งขึ้นจากกรอบแนวคิดการวิจัย ส่วนแนวคิดการวิจัยก็ต้องกำหนดขึ้นจากปัญหาการวิจัย ที่มีทั้งสาเหตุและปัญหาหรือสาเหตุและผลของสาเหตุ เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจนขึ้น จะได้ยกตัวอย่างการตั้งคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

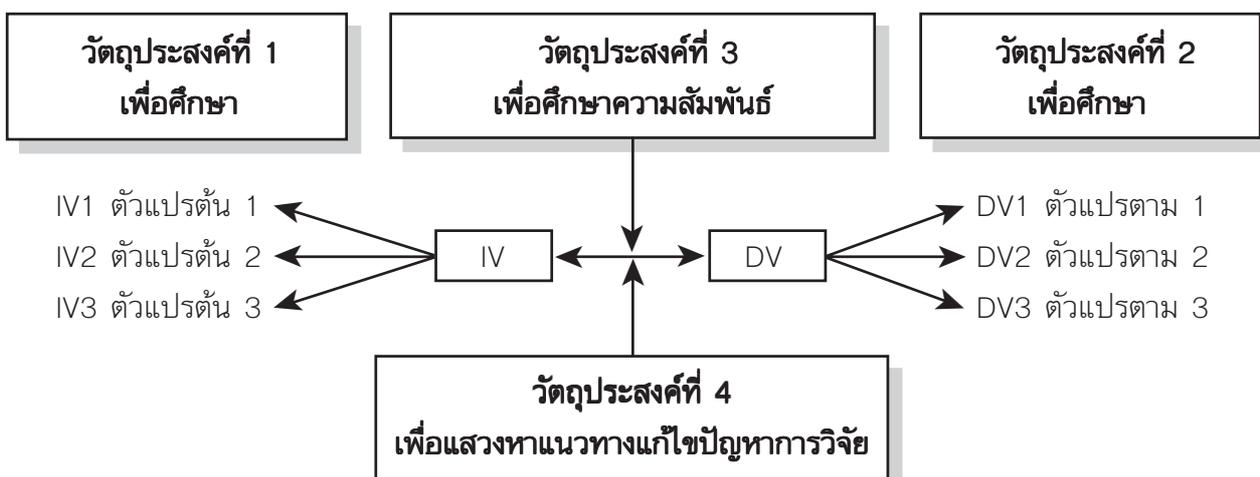
ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย

คำถามการวิจัย	วัตถุประสงค์การวิจัย
1. อะไรคือปัญหาการวิจัย	1. เพื่อศึกษาปัญหาการวิจัย (ตัวแปรตาม)
2. อะไรคือสาเหตุของปัญหาการวิจัย	2. เพื่อศึกษาสาเหตุของปัญหาการวิจัย (ตัวแปรต้น)
3. ความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุกับปัญหาการวิจัยเป็นอย่างไร	3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรต้น
4. อะไรคือแนวทางของการแก้ไขปัญหา	4. เพื่อแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาการวิจัย

1.4 วัตถุประสงค์กับกรอบแนวคิดการวิจัย

การกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยเป็นจุดเริ่มต้นของการทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุ (ตัวแปรต้น) กับปัญหาการวิจัย (ตัวแปรตาม) ผู้วิจัยจำเป็นต้องค้นคว้าหาข้ออธิบายว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นคืออะไร (ตัวแปรตามรวม) ปัญหาที่ว่านั้นประกอบไปด้วยปัญหาย่อย ๆ (ตัวแปรตามย่อย) อะไรบ้าง ปัญหานั้นมีสาเหตุ (ตัวแปรต้นรวม) มาจากอะไรกันแน่ สาเหตุที่ว่ามีมีสาเหตุน้อย ๆ (ตัวแปรต้นย่อย) อีกหรือไม่ ถ้ามี ประกอบด้วยสาเหตุน้อยอะไรบ้าง ที่สำคัญในแต่ละปัญหาย่อยและสาเหตุน้อย ผู้วิจัยจะต้องสามารถแยกแยะได้ว่า ประกอบด้วยองค์ประกอบ (elements) อะไร และในแต่ละองค์ประกอบจะวัดได้อย่างไร โดยมีตัวชี้วัด (Indications) อะไรบ้าง

ตัวแบบที่ 1 การตั้งวัตถุประสงค์ตามกรอบแนวคิดการวิจัย

โลศทศน์ # 12 (ต่อ)

1.5 การตั้งสมมุติฐานกับกรอบแนวคิดการวิจัย

การตั้งสมมุติฐานเป็นเรื่องสำคัญมากสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ เพราะต้องทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม เพื่อนำไปสู่การค้นพบตัวแปรต้นที่แท้จริงที่สัมพันธ์กับตัวแปรตาม จะได้เข้าใจได้อย่างถ่องแท้ว่าปัญหาการวิจัยมาจากสาเหตุใดที่แท้จริง จึงสามารถตั้งสมมุติฐานได้ 2 แบบ ดังนี้

แบบที่ 1 นำตัวแปรต้นทีละตัวไปทดสอบกับตัวแปรตามทีละตัว

แบบที่ 2 นำจำนวนตัวแปรต้นทั้งหมดไปทดสอบกับตัวแปรตามทีละตัว

1.6 ขอบเขตและการนิยามศัพท์เฉพาะ

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาปัญหาการวิจัยต้องมีการกำหนดขอบเขตไว้อย่างชัดเจน ทั้งในด้านเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่หรือประชากรที่เป็นสาเหตุของปัญหาการวิจัย เนื้อหาสาระทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎี หรือแนวคิด หรือกระบวนการของปัญหาการวิจัย และระยะเวลาของการวิจัยซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้จากตัวแปรต้นและตัวแปรตาม

นิยามศัพท์เฉพาะ

การทำวิทยานิพนธ์นักศึกษาอาจจะพบคำศัพท์ที่มีความหมายเฉพาะตามบริบทที่ท่านกำลังศึกษาอยู่ ความหมายที่ว่านี้อาจแตกต่างจากนักวิชาการอื่นบ้างหรืออาจจะแตกต่างมากก็ได้ การกำหนดนิยามศัพท์จะเป็นการบอกกล่าวแก่ผู้อ่านซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาหรือผู้ทรงคุณวุฒิว่าคำศัพท์ที่เขียนไว้ในกรวิจัยมีความหมายเฉพาะอย่างไร ซึ่งจะมีประโยชน์ต่อการทำความเข้าใจเนื้อหาสาระที่กำลังทำวิจัยและข้อค้นพบที่กำลังทำการพิสูจน์สมมุติฐาน

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับและเอกสารอ้างอิง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

วิทยานิพนธ์ทุกเล่มมีประเด็นปัญหาการวิจัยที่ต้องศึกษาค้นคว้า ประเด็นปัญหาเหล่านี้มีความสำคัญต่อพื้นที่หรือประชากรที่ศึกษามาก เพราะถ้าสามารถแก้ไขปัญหาการวิจัยเหล่านี้ได้ก็จะเกิดประโยชน์ต่อผู้ที่ผจญกับปัญหาเหล่านั้นได้ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัยจริงๆ จึงอยู่ที่องค์ความรู้ใหม่แห่งการแก้ปัญหา องค์ความรู้ในปรากฏการณ์หนึ่งๆ หมายถึง การล่วงรู้สาเหตุแท้จริง แห่งการแก้ไขปัญหาเป็นเรื่องที่ก่อประโยชน์อย่างแท้จริง การเขียนถึงประโยชน์จึงต้องมีปริมาณลุลอยอยู่ภายใต้ความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุกับปัญหาที่ศึกษาอยู่เท่านั้น การวินิจฉัยประโยชน์แห่งการวิจัยจึงมิใช่การเขียนอะไรก็ได้ที่นักศึกษาต้องการวัตถุประสงค์ของการวิจัยมีข้อก็ให้ประโยชน์ต่อวิชาการเท่านั้น การเขียนถึงประโยชน์จึงต้องมีปริมาณลุลอยอยู่ภายใต้ความสัมพันธ์ระหว่างสาเหตุกับปัญหาที่ศึกษาอยู่เท่านั้น

การระบุเอกสารอ้างอิง

เพื่อให้นักศึกษาสามารถทำความเข้าใจได้ง่ายขึ้นและรวดเร็วขึ้น ผู้เขียนขอสรุปการเขียนเอกสารอ้างอิงว่าสามารถแบ่งออกเป็น 2 แบบ ได้แก่ แบบเชิงอรรถกับแบบเอกสารอ้างอิง (สำนักบรรณสารสนเทศ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2558) โดยมีสาระสังเขปดังนี้

เชิงอรรถ เป็นการอ้างอิงข้อความที่คัดลอกหรือได้แนวคิดของผู้อื่นจากเอกสาร สิ่งพิมพ์หรือสื่ออื่นใด ซึ่งนักศึกษาจำเป็นต้องบอกที่มา เพื่อแสดงการรับรู้ลิขสิทธิ์ของผู้อื่น และยังช่วยให้ผู้อื่นทราบแหล่งที่มาของข้อความสามารถตรวจสอบหลักฐานเดิมหรือค้นคว้าอ่านเพิ่มเติมได้ ยิ่งกว่านั้น เชิงอรรถยังมีวิธีการเขียนหลายรูปแบบ ดังนี้

1. **เชิงอรรถอ้างอิง** คือ การบอกแหล่งที่มาของข้อความที่คัดลอกหรือเก็บแนวคิด

2. **เชิงอรรถขยายความ** เป็นการอธิบายรายละเอียดของคำหรือข้อความที่เพิ่มเติม

3. เซึ่งอรรถโยง เป็นการโยงให้ผู้อ่านไปดูหรือดูเพิ่มที่เรื่องอื่น

2. การเขียนเค้าโครงการวิจัยเชิงปริมาณ

การเขียนเค้าโครงการวิจัยเชิงปริมาณ ประกอบด้วย 3 บท ดังนี้

บทที่ 1 บทนำ สารระสำคัญของการเขียนบทนำอยู่ที่ต้องเขียนให้ครบถ้วนในเนื้อหาสาระ 7 ประการ ได้แก่ ความเป็นมา ความสำคัญ คำถามการวิจัย วัตถุประสงค์ ขอบเขต การนิยามศัพท์เฉพาะและประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม มีจุดประสงค์สำคัญอยู่ที่การสร้างกรอบแนวคิดที่สัมพันธ์ระหว่างสาเหตุกับปัญหาการวิจัย เพื่อนำไปสู่การสร้างสมมุติฐานการวิจัย เพื่อการทดสอบ

การเขียนกรอบแนวคิดของการศึกษามีหลายวิธี แต่ทุกวิธีต้องเริ่มต้นจากการมีปัญหาการวิจัยก่อน เพราะทุกปัญหาการวิจัยต้องมีสาเหตุที่เป็นรูปธรรม หลังจากนั้นจึงค่อยเลือกรูปวิธีการสร้างกรอบแนวคิด ดังนี้

- 1) วิธีเลือกใช้นแนวคิดทฤษฎีเพียงแนวเดียว
- 2) วิธีเลือกใช้นแนวคิดทฤษฎีเพียงหลายแนว

การทบทวนวรรณกรรมการวิจัยเชิงปริมาณ มี 6 ขั้นตอนดังนี้

- 1) ประวัติสังเขปของหัวข้อการวิจัย
- 2) พัฒนาการของแนวคิดเกี่ยวกับชุดตัวแปรตาม
- 3) พัฒนาการของแนวคิดเกี่ยวกับชุดตัวแปรต้น
- 4) การสืบค้นตัวแปรต้นและตัวแปรตามจากข้อค้นพบทางการวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 5) กรอบแนวคิดการวิจัย
- 6) การตั้งสมมุติฐานการวิจัยจากกรอบแนวคิด

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัยเป็นเรื่องของการอธิบายการดำเนินการวิจัยทั้งกระบวนการอย่างเป็นศาสตร์ โดยเริ่มจากการเสนอแนวทางการวิจัยที่ต้องใช้ตลอดระยะเวลาการวิจัย การกำหนดพื้นที่และประชากร การสร้างและการทดสอบเครื่องมือการวิจัย การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล โดยสร้างตัวแบบจำลองวิเคราะห์ไว้ล่วงหน้า

1) แนวทางการวิจัย มี 3 แนว คือ แนวทางการวิจัยเชิงปริมาณ และแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ และแนวทางการวิจัยเชิงผสมวิธี

2) พื้นที่และประชากรการวิจัย พื้นที่และประชากรการวิจัยมีความสัมพันธ์กับแนวทางการวิจัยอย่างแยกกันไม่ออก เมื่อกำหนดให้วิทยานิพนธ์ต้องใช้แนวทางการวิจัยแบบผสมวิธี พื้นที่และประชากรการวิจัยก็ต้องมีทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการวิจัยแบบผสมวิธี

3) การสร้างเครื่องมือการวิจัย เครื่องมือการวิจัยทางสังคมศาสตร์ในอดีต มี 3 ประเภท คือ แบบสังเกตการณ์ และแบบสัมภาษณ์ เหมาะสำหรับการวิจัยแนวทางคุณภาพ และแบบสอบถามเหมาะสำหรับการวิจัยแนวทางปริมาณ ส่วนแนวทางผสมวิธีใช้ทั้งหมด ในปัจจุบันมีการเก็บข้อมูลผ่าน big data ซึ่งสามารถใช้ได้อย่างถูกต้องแม่นยำ และยังสามารถนำมาเป็นเครื่องมือในทางยุทธศาสตร์แทบทุกเรื่อง ตั้งแต่เรื่องการค้าขายไปจนถึงเรื่องความมั่นคงของชาติ เมื่อมีข้อมูลจำนวนมาก จึงไม่ต้องมีการทดสอบเครื่องมือแบบนี้ เพราะทดสอบอย่างไรก็ได้ค่าความเชื่อมั่นสูง เพราะเป็นข้อมูลจริงและจำนวนมากเป็นล้านๆ ข้อมูล

โลตทัศน์ # 12 (ต่อ)

4) **การทดสอบเครื่องมือการวิจัย** มี 2 ลักษณะ คือ การทดสอบความเที่ยงตรง ใช้ทดสอบกับเครื่องมือการวิจัยทั้ง 3 แบบ ส่วนการทดสอบความเชื่อมั่น ใช้ทดสอบเฉพาะแบบสอบถาม

5) **การรวบรวมข้อมูล** โดยทั่วไปหมายถึง การใช้เครื่องมือการวิจัยตามแนวทางการวิจัย สำหรับการรวบรวมข้อมูลเพื่อตอบโจทย์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย จึงต้องระบุเครื่องมือการวิจัยสำหรับการรวบรวมข้อมูล

6) **การวิเคราะห์ข้อมูล** เป็นการเขียนแสดงวิธีวิเคราะห์ในแต่ละวัตถุประสงค์ว่า ต้องใช้เกณฑ์วัดอะไร และใช้สถิติอะไรและสมควรเขียนเป็นตารางไขว้ เพื่อสะดวกต่อการจำแนกการวิเคราะห์ในแต่ละวัตถุประสงค์การวิจัย

3. การเขียนผลการวิจัยเชิงปริมาณ

3.1 การเขียนผลการวิจัย

การเขียนผลการวิจัยเป็นเรื่องเกี่ยวกับการตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งอาจมี 2-4 ข้อ แล้วแต่ความลึกซึ้งของการทำวิทยานิพนธ์ เพื่อให้การเขียนผลการวิจัยได้ทั้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย 4 ข้อ และการอธิบายถึงการเขียนข้อมูลทั่วไปของประชากรที่นำมาศึกษา ในการเขียนผลการวิจัยจึงได้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คุณลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามหรือแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 การศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรต้นหรือสาเหตุของปัญหาของการวิจัย

ตอนที่ 3 การศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรตาม หรือปัญหาของการวิจัย

ตอนที่ 4 การทดสอบสมมุติฐานการวิจัย

ตอนที่ 5 การแสวงหาแนวทางหรือตัวแบบสำหรับการแก้ไขปัญหาการวิจัย

3.2 การเขียนสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1) **การเขียนสรุปผลการวิจัย** เมื่อมีการเขียนผลการวิจัยในบทที่ 4 ที่ต้องเขียนอธิบายตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยทั้ง 4 ข้อ การเขียนสรุปผลการวิจัยก็ต้องสรุปไปตามทุกวัตถุประสงค์เช่นกัน เพียงแต่การเขียนสรุปผลการวิจัยนั้นต้องสรุปเป็นภาษาสังคมศาสตร์ มิใช่ภาษาคณิตศาสตร์จึงไม่ต้องแสดงตัวเลขประกอบ ทั้งการสรุปผลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ และต้องเขียนสรุปผลการวิจัยให้เข้าใจให้ได้ โดยไม่ต้องอ้างอิงตัวเลขของผลการทดสอบต่างๆ ซึ่งจะเป็นการเขียนซ้ำในบทที่ 4

2) **การเขียนการอภิปรายผล** การอภิปรายผลเป็นการแลกเปลี่ยนข้อค้นพบของนักศึกษา กับทฤษฎี หรือแนวคิด หรือข้อค้นพบของนักวิจัยอื่นๆ ซึ่งตามเทคนิคการวิจัยต้องระบุไว้ในตัวแบบของการทดสอบสมมุติฐานต่างๆ เพื่อเทียบกับทฤษฎี แนวคิดและผลการวิจัยของผู้อื่น

3) **การเขียนข้อเสนอแนะ** โดยทั่วไปแล้วการเขียนข้อเสนอแนะทางวิชาการมุ่งเน้นให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับตัวแปรต้น ตัวแปรตาม ตัวแบบทางสังคมศาสตร์ และหัวข้อหรือประเด็นที่สมควรวิจัยต่อไป เพื่อให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

การเขียนรายงานการวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยจะดีเด่นหรือการค้นพบจะน่าสนใจขนาดไหนก็ตาม ถ้าปราศจากการเขียนรายงานออกมาเป็นกิจลักษณะแล้ว ก็จะเป็นงานวิจัยที่ไม่มีใครรู้ ไม่มีใครปฏิบัติหรือนำไปใช้ประโยชน์ ซึ่งเท่ากับเป็นการวิจัยที่ไม่มีประโยชน์อะไรเลย เพราะฉะนั้นการเขียนรายงานการวิจัยจึงเป็นขั้นตอนหนึ่งหรือเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการวิจัยที่มีความมุ่งหมายที่จะให้ผู้อ่านได้รับทราบหรือสามารถทำความเข้าใจในงานวิจัยดังกล่าวได้อย่างสมบูรณ์ เป็นระบบ ครอบคลุมสาระสำคัญของการวิจัย และสามารถนำไปปฏิบัติหรือใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง

ความหมายและวัตถุประสงค์ ของการเขียนรายงานการวิจัย

รายงานการวิจัย หมายความว่า เอกสารหรือสื่ออื่นๆ ที่รวบรวมรายละเอียดต่างๆ ของการวิจัย นับตั้งแต่กระบวนการขั้นตอนแต่ละขั้นตอนที่ได้มีการดำเนินการเพื่อแสวงหาคำตอบของคำถามการวิจัยหรือโจทย์การวิจัย รวมถึงผลการวิจัยที่สะท้อนวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อให้สามารถนำคำตอบหรือสิ่งที่ค้นพบมาใช้อ้างอิงหรือเป็นหลักฐานที่สามารถนำไปตรวจสอบความถูกต้องและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการเขียนรายงานการวิจัย มีอยู่หลายประการ ได้แก่

- ประการแรก** เพื่อเป็นการบอกหรือเล่าให้ผู้อ่านทราบว่าปัญหาที่ทำการวิจัยนั้นได้มีการศึกษาค้นคว้าแล้ว
- ประการที่สอง** เป็นการแสดงถึงขั้นตอนและกระบวนการต่างๆ ในการดำเนินการวิจัยอย่างละเอียด โดยเฉพาะระเบียบวิธีการวิจัยที่ต้องดำเนินการอย่างมีคุณภาพ มีแบบแผนและเป็นไปตามหลักวิชาการ
- ประการที่สาม** เป็นการแสดงถึงผลของการศึกษาหรือองค์ความรู้ที่เกิดจากการทำการวิจัยในเรื่องดังกล่าว คุณภาพขององค์ความรู้ขึ้นอยู่กับความสามารถของนักวิจัยที่จะดำเนินการวิจัยให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- ประการที่สี่** เพื่อเป็นการบอกหรือเล่าให้ผู้อ่านได้ทราบถึงผลสรุปที่ได้มาจากผลของการศึกษา
- ประการที่ห้า** เป็นการเอื้อต่อการที่บุคคล หน่วยงาน องค์กร หรือสถาบันต่างๆ ที่สนใจหรือต้องการนำองค์ความรู้ที่เกิดขึ้นจากการวิจัยดังกล่าวนี้ไปใช้ประโยชน์ หรือนำไปประยุกต์ใช้เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาแนวทางในการดำเนินงานของตนต่อไป เป็นต้น

ลักษณะสำคัญและขั้นตอนของการเขียนรายงานการวิจัย

ลักษณะสำคัญของรายงานการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์ มีอยู่หลายประการ ได้แก่

- ประการแรก** เป็นรายงานการวิจัยที่นำเสนอข้อสรุปทั่วไปเพื่อสร้างแนวคิดทฤษฎีทางรัฐศาสตร์สำหรับอธิบายทำนาย คาดคะเนปรากฏการณ์ในเรื่องดังกล่าว หรือมุ่งเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมขณะนั้น
- ประการที่สอง** เป็นรายงานการวิจัยที่มีระเบียบวิธีวิจัยที่ถูกต้อง โดยอาศัยข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นหลัก
- ประการที่สาม** เป็นรายงานการวิจัยที่มักนำเสนอประเด็นปัญหาทางสังคมการเมืองที่กำลังประสบอยู่มาศึกษาและแสวงหาแนวทางที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ เป็นต้น

ส่วนขั้นตอนของการเขียนรายงานการวิจัยในทางรัฐศาสตร์ อย่างน้อยมีอยู่ 4 ขั้นตอน ได้แก่ การเขียนโครงร่างรายงานการวิจัย การเขียนรายงานการวิจัยครั้งแรก การตรวจสอบและการวิจารณ์ และการเขียนรายงานขั้นสุดท้าย

โสตทัศน # 13 (ต่อ)

คุณสมบัติของผู้เขียนรายงานการวิจัย

คุณสมบัติของผู้เขียนรายงานการวิจัยควรจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ในเรื่องที่จะเขียนเป็นอย่างดี และมีความสามารถในการสื่อสารด้วยลายลักษณ์อักษร มีความสามารถในการอธิบาย ตลอดจนสามารถพยากรณ์สิ่งต่างๆ ได้อย่างแม่นยำ และจะต้องไม่แสดงความคิดเห็นที่ผิดไปจากข้อเท็จจริง เป็นต้น

ประเภทของรายงานการวิจัยเชิงคุณภาพ

รายงานการวิจัยโดยปกติแล้วมีได้มีรูปแบบที่แน่นอนตามตัว นักวิจัยแต่ละคนย่อมมีลีลาของตัวเองซึ่งแตกต่างกันไปเป็นรายๆ ไป แต่ทั้งนี้ก็ได้หมายความว่า การเขียนรายงานการวิจัยที่ต้นนั้น ควรจะเป็นไปโดยเสรีตามแต่ใครจะเขียนอย่างไรก็ได้ อย่างน้อยที่สุดก็ควรมีข้อตกลงเบื้องต้นที่นักวิจัยส่วนใหญ่เห็นพ้องต้องกันว่า ผู้อ่านรายงานการวิจัยทุกคนควรจะรู้ในเรื่องราวภายใต้หัวข้อหรือประเด็นที่เป็นสาระสำคัญ อาทิ ปัญหาการวิจัย รวมทั้งสมมุติฐานการวิจัย (ถ้ามี) วัตถุประสงค์ของการวิจัย ขอบเขตของการวิจัย การนิยามตัวแปรและกรอบแนวคิด ระเบียบวิธีการวิจัย ผลของการวิจัย ความหมายหรือข้อสรุปที่ได้รับจากผลของการวิจัย เป็นต้น

การแบ่งประเภทรายงานการวิจัยสามารถจัดแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่ การแบ่งประเภทรายงานการวิจัยตามระยะเวลาของการวิจัย การแบ่งประเภทรายงานการวิจัยตามหน่วยงานหรือบุคคลที่ใช้ การแบ่งประเภทรายงานการวิจัยตามรูปแบบการเขียน และการแบ่งประเภทรายงานการวิจัยตามแหล่งที่จะเผยแพร่รายงานวิจัย

โครงสร้างรูปแบบของรายงานการวิจัยเชิงคุณภาพ

รายงานการวิจัยจะมีโครงสร้างรูปแบบที่ต่างกันอย่างเห็นได้ชัด โดยสามารถจัดแบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ รายงานความก้าวหน้าของการวิจัย รายงานการวิจัยแบบสั้น (รายงานเฉพาะฉบับย่อและบทความที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการ) และรายงานการวิจัยแบบยาว หรือรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

หลักและวิธีการเขียนรายงานการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์

หลักสำคัญของการเขียนรายงานการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์ สามารถจัดแบ่งออกได้เป็น ประการแรก ลักษณะของเนื้อหา เป็นการเสนอข้อเท็จจริง สิ่งที่ค้นพบที่นักวิจัยได้จากการดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีและขั้นตอนของการวิจัย ประการที่สอง การจัดลำดับเนื้อหา จะต้องเป็นการเสนอเนื้อหาตามลำดับขั้นตอนอย่างเป็นระบบตามเหตุและผลเชิงตรรกวิทยา และประการที่สาม วิธีการเขียนเนื้อหา เน้นการให้ความรู้แก่ผู้อ่าน เป็นการเขียนเชิงวิชาการที่สามารถทำความเข้าใจได้โดยง่าย และประการสุดท้าย การจัดรูปแบบของการเขียน จะต้องถูกต้องตามหลักวิชาการ มีองค์ประกอบของรายงานที่ครบถ้วนสมบูรณ์

หลักและวิธีการเขียนส่วนนำของรายงานการวิจัยเชิงคุณภาพ

ในการเขียนรายงานการวิจัยเชิงคุณภาพในทางรัฐศาสตร์มีความคล้ายคลึงกับรายงานการวิจัยโดยทั่วไป โดยจะมีโครงสร้างที่เป็นองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่หนึ่ง เรียกว่า ส่วนนำ ส่วนที่สอง เรียกว่า ส่วนเนื้อหา และ ส่วนที่สาม เรียกว่า ส่วนเสริมหรือส่วนอ้างอิง โดยทั้งนี้ ในส่วนที่หนึ่ง ส่วนนำ จะประกอบไปด้วย ปกรายงาน บทคัดย่อหรือบทสรุปผู้บริหาร กิตติกรรมประกาศ คำนำ สารบัญ สารบัญตาราง สารบัญภาพ/แผนภูมิ

จริยธรรมและจรรยาบรรณของนักวิจัยในการวิจัยทางรัฐศาสตร์

แนวคิดด้วยจริยธรรมและจรรยาบรรณในการวิจัย

แนวคิดด้วยจริยธรรมและจรรยาบรรณในการวิจัย กล่าวได้ว่า จริยธรรม หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ศีลธรรม กฎศีลธรรม ส่วนคำว่าจรรยาบรรณ หมายถึง ประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบอาชีพการงานแต่ละอย่างกำหนดขึ้นเพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียงและฐานะของสมาชิก ซึ่งอาจเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ได้ ดังนั้น ความหมายของ คำว่า “จรรยาบรรณ” เมื่อนำมาเชื่อมโยงกับการวิจัย จึงเกี่ยวข้องและครอบคลุมการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนต่างๆทั้งหมด และเมื่อนำมาพิจารณาในความหมายของจริยธรรมด้วย จริยธรรมและจรรยาบรรณของนักวิจัยจึงหมายรวมทั้งสิ่งที่เป็นประมวลความประพฤติที่นักวิจัยพึงยึดถือและข้อประพฤติปฏิบัติที่สอดคล้องกับศีลธรรมด้วย

ส่วนความสำคัญของจริยธรรมและจรรยาบรรณในการวิจัย ได้แก่ เป็นแนวทางให้ผู้ประกอบวิชาชีพยึดถือปฏิบัติอย่างถูกต้อง จรรยาบรรณช่วยให้วิชาชีพคงฐานะ ได้รับการยอมรับและยกย่องจากสังคม และจรรยาบรรณยังช่วยผดุงเกียรติยศและศักดิ์ศรีแห่งความเป็นวิชาชีพอีกด้วย

ความหมายของจริยธรรมและจรรยาบรรณในการวิจัย

จรรยาบรรณ หมายถึง ประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบอาชีพการงานแต่ละอย่างกำหนดขึ้นเพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียงและฐานะของสมาชิก ซึ่งอาจเขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ได้ ส่วนคำว่า จริยธรรม หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ศีลธรรม กฎศีลธรรม ดังนั้น ความหมายของ คำว่า “จรรยาบรรณ” เมื่อนำมาเชื่อมโยงกับการวิจัย จึงเกี่ยวข้องและครอบคลุมการดำเนินการวิจัยในขั้นตอนต่างๆทั้งหมด และเมื่อนำมาพิจารณาในความหมายของจริยธรรมด้วย จรรยาบรรณนักวิจัยจึงหมายรวมทั้งสิ่งที่เป็นประมวลความประพฤติที่นักวิจัยพึงยึดถือและข้อประพฤติปฏิบัติที่สอดคล้องกับศีลธรรมด้วย

ความสำคัญของจริยธรรมและจรรยาบรรณในการวิจัย

ความสำคัญของจริยธรรมและจรรยาบรรณในการวิจัย ได้แก่ เป็นแนวทางให้ผู้ประกอบวิชาชีพยึดถือปฏิบัติอย่างถูกต้อง จรรยาบรรณช่วยให้วิชาชีพคงฐานะ ได้รับการยอมรับและยกย่องจากสังคม และจรรยาบรรณยังช่วยผดุงเกียรติยศและศักดิ์ศรีแห่งความเป็นวิชาชีพอีกด้วย

จริยธรรมและจรรยาบรรณในกระบวนการวิจัย

จริยธรรมและจรรยาบรรณในการทำงานวิจัย โดยปกติ นักวิจัยพึงใช้ความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพ ดำเนินการศึกษาค้นคว้าอย่างมีระบบและตามระเบียบแบบแผนวิธีการวิจัยที่เป็นที่ยอมรับของศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่วิจัย ตั้งแต่ขั้นตอนก่อนการดำเนินงานวิจัย ระหว่างการดำเนินงานวิจัย และหลังการดำเนินงานวิจัย จนถึงการนำผลงานวิจัยออกเผยแพร่สู่สาธารณชนในวงกว้าง โดยรักษามาตรฐานการปฏิบัติงานและจริยธรรมการวิจัยอย่างเคร่งครัด

อย่างไรก็ตาม สิ่งที่เป็นปัญหาการประทุพผิตจรรยาวิชาชีพรากด้านกรวิจัยกันั้นเป็นปัญหาที่นักวิจัยต้องพึงสังวรณอยู่เสมอ ได้แก่ปัญหาต่างๆที่สามารถจำแนกออกได้เป็น 8 ประเภท ได้แก่ (1) ปัญหาการคัดลอกผลงานวิชาการของบุคคลอื่นมาเป็นของตน (2) ปัญหาการหลอกลวงในการวิจัย ทั้งทางตรงและทางอ้อม (3) ปัญหาการกระทำการต่อหน่วยศึกษาวิจัยให้ได้รับอันตรายทั้งทางร่างกายและจิตใจ (4) ปัญหาการเปิดเผยและรักษาความลับ

โลตทัศน์ # 14 (ต่อ)

ส่วนบุคคล (5) ปัญหาการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล และความเป็นส่วนตัว (6) ปัญหาการแทรกแซงของรัฐและสังคม (7) ปัญหาการละเมิดคุณธรรมทางวิชาการ และ (8) ปัญหาการใช้ผลการวิจัยสนับสนุนกรณีต่างๆทางการเมืองและสังคม

แนวทางปฏิบัติของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

โดยปกติ นักวิจัยพึงใช้ความรู้ทางวิชาการและวิชาชีพ ดำเนินการศึกษาค้นคว้าอย่างมีระบบและตามระเบียบแบบแผนวิธีการวิจัยที่เป็นที่ยอมรับของศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่วิจัย ตั้งแต่ขั้นก่อนการดำเนินงานวิจัย ระหว่างการดำเนินงานวิจัย และหลังการดำเนินงานวิจัย จนถึงการนำผลงานวิจัยออกเผยแพร่สู่สาธารณชนในวงกว้าง โดยรักษามาตรฐานการปฏิบัติงานและจริยธรรมการวิจัยอย่างเคร่งครัด

แนวทางปฏิบัติของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ในที่นี้จะยกกรณีที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานต้นสังกัดและแหล่งทุนของงานวิจัยนั้นๆ เพื่อชี้ให้เห็นว่านักวิจัยที่ดีนั้นควรมีแนวปฏิบัติอย่างไรต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังกล่าว ตรงกันข้ามหน่วยงานที่ดีก็ควรที่จะปฏิบัติต่อนักวิจัยอย่างไรด้วยเช่นกัน ยกตัวอย่างเช่น **แนวทางปฏิบัติของนักวิจัยต่อหน่วยงานต้นสังกัด** นักวิจัยต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และข้อบังคับเกี่ยวกับการวิจัยของหน่วยงานต้นสังกัด ต้องแจ้งให้หน่วยงานต้นสังกัดทราบทุกครั้งที่ทำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงใดๆ เกี่ยวกับข้อตกลงหรือสัญญาเกี่ยวกับแหล่งทุน ต้องไม่ดำเนินการเกี่ยวกับข้อตกลงเรื่องการจัดสรรสิทธิประโยชน์จากทรัพย์สินทางปัญญาที่ได้จากการวิจัย โดยไม่ได้ได้รับความเห็นชอบจากหน่วยงานต้นสังกัด ควรให้เกียรติ และแสดงความขอบคุณหน่วยงานต้นสังกัดในกิตติกรรมประกาศ ในบทความหรือรายงานผลการวิจัย และในโอกาสอันควร

ปัญหาการประพฤติผิดจรรยาวิชาชีพวิจัย

ปัญหาการประพฤติผิดจรรยาวิชาชีพวิจัยหรือปัญหาจรรยาบรรณที่สำคัญ ประกอบด้วย 8 ประการที่นักวิจัยทางสังคมและการเมืองมักจะเผชิญ คือ (1) ปัญหาการคัดลอกผลงานวิชาการของบุคคลอื่นมาเป็นของตน (2) ปัญหาการหลอกลวงในการวิจัย ทั้งทางตรงและทางอ้อม (3) ปัญหาการกระทำการต่อหน่วยศึกษาวิจัยให้ได้รับอันตรายทั้งทางร่างกายและจิตใจ (4) ปัญหาการเปิดเผยและรักษาความลับส่วนบุคคล (5) ปัญหาการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล และความเป็นส่วนตัว (6) ปัญหาการแทรกแซงของรัฐและสังคม (7) ปัญหาการละเมิดคุณธรรมทางวิชาการ และ (8) ปัญหาการใช้ผลการวิจัยสนับสนุนกรณีต่างๆทางการเมืองและสังคม

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและการปกป้องและคุ้มครองนักวิจัยและผลงานการวิจัย

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมและจรรยาบรรณในการวิจัย

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย การคุ้มครอง ส่งเสริม และสนับสนุนงานวิจัย มักจะปรากฏไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หลายฉบับด้วยกัน โดยเฉพาะรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 นอกจากนั้น ยังมีกฎหมายอีก 2 ฉบับที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรมและจรรยาบรรณในการวิจัย ได้แก่ พระราชบัญญัติสภาวิจัยแห่งชาติ พ.ศ. 2502 และพระราชบัญญัติกองทุนสนับสนุนการวิจัย พ.ศ. 2535

การปกป้องและคุ้มครองนักวิจัยและผลงานการวิจัย

สำหรับการปกป้องและคุ้มครองนักวิจัยและผลงานการวิจัย โดยเฉพาะการปกป้องคุ้มครองทางด้านกฎหมาย ประกอบด้วยกฎหมายที่สำคัญ รวม 2 ฉบับ ได้แก่ : (1) พระราชบัญญัติสิทธิบัตร พ.ศ. 2522 และ (2) พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537

ทิศทางการวิจัยทางรัฐศาสตร์

15.1 พัฒนาการและสถานภาพการวิจัยทางรัฐศาสตร์ในประเทศไทย

การศึกษารัฐศาสตร์ในประเทศไทยนั้นไม่ได้เป็นศาสตร์ที่หยุดนิ่ง แต่ได้มีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับกระแส หรือทิศทางของการศึกษารัฐศาสตร์ในต่างประเทศ สถานภาพของการวิจัยทางรัฐศาสตร์ในประเทศไทยปัจจุบันสนใจปรากฏการณ์การเมืองแนวใหม่ ภายใต้บริบทที่กว้างไกลกว่าประเด็นที่อยู่ภายใต้ขอบข่ายของรัฐศาสตร์ ในนิยามความหมายและขอบข่ายของวิชาที่มีมาแต่เดิมเท่านั้น

15.2 ทิศทางและประเด็นของการวิจัยทางรัฐศาสตร์ในประเทศไทย

การพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงในแนวคิดทางรัฐศาสตร์ในประเทศไทย สะท้อนความเข้าใจทิศทางของการวิจัยทางรัฐศาสตร์ในประเทศไทย ประเด็นการศึกษาทางรัฐศาสตร์สะท้อนถึงความหลากหลายที่กว้างขวางในขอบเขตของวิชาการทางด้านรัฐศาสตร์ นำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ทางรัฐศาสตร์ที่มีรายละเอียดปลีกย่อยที่มีความมั่นคงและพัฒนาการวิชาการทางรัฐศาสตร์ไปสู่ความเป็นวิชาชีพต่อไป

15.3 การใช้ประโยชน์ อุปสรรค และแนวโน้มของการวิจัยทางรัฐศาสตร์ในประเทศไทย

การใช้ประโยชน์จากการวิจัยทางรัฐศาสตร์ในประเทศไทยมีการกำหนดเป็นหลักการไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ในนโยบายและแผนต่าง ๆ แต่ในทางปฏิบัติกลับมีการใช้ประโยชน์ส่วนใหญ่ในด้านการเรียนการสอนและหลักสูตร ด้านวิชาการรัฐศาสตร์ มีเพียงบางครั้งที่มีการนำไปประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาสังคม กำหนดนโยบายสาธารณะ หรือปฏิรูปการเมือง การวิจัยทางรัฐศาสตร์มีอุปสรรคหลายด้าน ทั้งอุปสรรคด้านของการทำวิจัยเองโดยตรง และอุปสรรคที่เกิดมาจากสภาพแวดล้อมทางด้านต่าง ๆ ของการทำวิจัย แนวโน้มของการวิจัยทางรัฐศาสตร์ไทยจะส่งผลให้อาจารย์ นักวิจัย และผู้ศึกษารัฐศาสตร์ในสถาบันวิชาการต่าง ๆ ต้องพัฒนาแนวทาง ประเด็นการวิจัย และกรอบความคิดในการวิจัย เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์จากการวิจัยทางรัฐศาสตร์ในขอบเขตที่กว้างกว่าเดิม ตลอดจนเชื่อมโยงกับศาสตร์อื่นในการอธิบายทำนายปรากฏการณ์ทางสังคมการเมืองได้อย่างก้าวหน้าต่อไป

15.4 ความผันผวนทางการเมือง” (disruptive politics) กับ การวิจัยทางรัฐศาสตร์ในประเทศไทย

ทิศทางการวิจัยทางรัฐศาสตร์ในประเทศไทยในปัจจุบัน จึงต้องตอบสนองต่อ “ความผันผวนทางการเมือง” (disruptive politics) ที่มีประเด็นทางการเมืองหลากหลายกว่าเดิมคือมีทั้งประเด็นเก่าที่เป็นประเด็นหลักคือประเด็นเกี่ยวกับปัญหาการพัฒนาประชาธิปไตยไทยเกี่ยวกับสถาบันทางการเมืองในทุกระดับ เกี่ยวกับผู้กระทำการทางการเมืองเกี่ยวกับแนวความคิดและทฤษฎีการเมือง เกี่ยวกับพฤติกรรมและกระบวนการทางการเมือง เกี่ยวกับนโยบายสาธารณะและเกี่ยวกับการคอร์รัปชัน อีกทั้งยังมีประเด็นใหม่ที่มีความซับซ้อนเกี่ยวข้องกับวิชาการทางรัฐศาสตร์ผสมผสานศาสตร์ในสาขาวิชาอื่น ๆ หรือเป็นลักษณะสหวิทยาการ เช่น การเมืองเรื่องสิ่งแวดล้อม การเมืองเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศโลก (climate change) การเมืองเรื่องเพศสภาพ การเมืองเรื่องความมั่นคงของมนุษย์ การเมืองเรื่องความมั่นคงทางอาหาร การเมืองเรื่องความมั่นคงทางพลังงาน การเมืองเรื่องสาธารณสุข เช่น การเมืองในการระบาดของโรคไวรัส COVID-19 เป็นต้น

สไลด์ทัศน์ # 15 (ต่อ)

การวิจัยทางรัฐศาสตร์จะก่อให้เกิดคุณค่าต่อสังคมในโลกแห่งความผันผวน (VUCA World) จนส่งผลให้การวิจัยทางรัฐศาสตร์มีทิศทางที่ชัดเจน เข้มแข็งมากขึ้น ช่วยคลี่คลายความคลุมเครือซับซ้อนของปรากฏการณ์ทางสังคมการเมืองได้ ผู้วิจัยและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องรวมทั้งผู้ให้เงินทุนสนับสนุนต้องเอาใจใส่อย่างจริงจังต้องให้อิสระทางการวิชาการในการวิจัยอย่างเต็มที่และต้องมีการนำเอาผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์อย่างกว้างขวางและนำไปใช้อย่างจริงจังมากขึ้นนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ทางรัฐศาสตร์ที่มีรายละเอียดปลีกย่อยที่มีความมั่นคงและพัฒนาการวิชาการทางรัฐศาสตร์ไปสู่ความเป็นวิชาชีพต่อไป

